

Upravištvu: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelak: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392
Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7. — Telefon 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 1.
— Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Lj b-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopis se ne vračaja.

Letošnji otroški dnevi

Pred nekaj dnevi je bila javnost opozorjena na proslavo letošnjih otroških dni. Čitali smo, da je bilo za letošnje otroške dneve postavljeno geslo: »V primeru velikih nesreč je treba otrokom najprej pomagati.«

Ali prete našim otrokom velike nesreče? Ali so naši otroci res v nevarnosti? Na to moramo in moramo odgovoriti, da mladini stalno prete velike nesreče. Da je to res, nam potrjujejo n. pr. tale dejstva:

V naši državi umre vsakih pet minut po en otrok. Od sto živorojenih otrok jih 20 umre v prvem letu življenja, nadaljnjih 20 pa pred dosegom desetega leta. Pred 20. letom, torej pred dolaslo dobo umre skoro polovica rojenih otrok. Med tisoč umrlih ljudi je dojenčkov v prvem letu življenja 265, v drugem in tretjem letu še 120, do konca desetega leta pa vseh skupaj 456. Skoro polovica vseh smrtnih slučajev odpade torej na otroke do 10. leta. Vložiti bo treba mnogo truda in dela, da se bo to število zmanjšalo vsaj za polovico in se tako približalo normalnemu številu smrtnih slučajev med otroci pri naprednih narodih. Ako bi se nam to posrečilo, bi rešili letno 40 — 50.000 otrok. V desetih letih bi to število naraslo na pol milijona, v dvajsetih letih bi doseglo milijon življenj.

Poleg živorojenih otrok pa se nam rode tudi mrtvorjeni. V šestnajstih letih od l. 1920. — l. 1936. je bilo v naši državi mrtvorjenih otrok 85.775 ali letno preko 5.000. Kot izgubo na prebivalstvu moramo dalje računati tudi one otroke, ki se niso rodili, bili pa so na poti v življenje. To so tisoči in tisoči splavov, po večini umetnih, torej nedovoljenih in kaznivih splavov. Njih število se seveda ne da točno ugotoviti, saj se v največjih primerih izvajajo ta žalostna dejanja tajno in nam postanejo očitni le najtežji slučaj in nam to navadno takrat, kadar postane žrtev tudi mati.

Velike izgube utrpimo dalje z umiranjem mladih mater. Samo l. 1934 je umrlo preko 20.000 žena mlajših ko 40 let. Od tega števila jih je na porodu umrlo 2.208, najpogosteje pri prvem porodu.

Kje so vzroki teh velikih izgub? Vzroki se niso od dedne obremenjenosti, alkoholizma, preko neracionalne nege in nezadostne prehrane do pomanjkljive izobrazbe najširših slojev, nehigijskih razmer, pomanjkanja zdravniške pomoči, siromaštva družin itd. Tudi mi moramo žal razumeti upadanje naravnega prirastka, ki bi bil ravno nam tako nujno potreben.

To so izgube, to so same nesreče, ki nam stalno prete v mirni dobi in nam bodo pretile, če jih ne bomo z vso energijo zavirali.

S pojavom vojne v Evropi pa je bilo delo za zaščito otrok postavljeno še pred novo, največjo in najtežjo nalogo: kako obvarovati mladino pred grozotami, ki jih neizbežno prinaša vsaka vojna. Kadar govorimo o vojni in v zvezi s tem o zaščiti mladine, se nam le še povečata spoznanje in zavest, da predstavlja mladina za vsak narod in vsako državo največjo vrednost, da brez nje ni bodočnosti, da brez nje ni življenja, da je brez nje vsaka zmaga brez pomena in da je vsak porazen narod brez mladine dokončno mrtve.

To vrednotenje otroških življenj je postalo toliko večje in močnejše, kolikor popolnejše je postalo spoznanje, da predstavlja današnja moderna vojna totalitarno vojno, v kateri bodo enako prizadeti vsi, tisti, ki bodo na fronti branili postojanke, kakor njih žene v zaledju, ki bodo varovale dom in otroke. Dalekosežnost posledic si moremo komaj predstavljati. Pri nas sicer neposredne nevarnosti vojne še ni, toda, kadar se vname sosedova hiša, je povsem razumljivo, da prevzame strah pred požarom tudi mejaša. Nihče se med treskom in gromom ne more znebiti misli in občutka, da utegne treščiti morda tudi vanj.

To, kar je bilo včasih bojno polje smrti, je danes življenjska poljana, na kateri stoje domovi in v njih žene in otroci. Včasih je bila največja skrb in muka matere in žene v pričakovanju vesti o sinu in možu. V borbi naroda proti narodu pa ni neborcev in tako je tudi sodobna žena in mati postavljena v borbo in zato nič manj kakor vojak izpostavljena vsem nevarnostim vojne.

Pri vseh narodih opažamo zato danes velike napore, da se kar najbolje organizira in izvede pomoč v tej največji nesreči za človeštvo, v totalitarni vojni. Saj vemo, da so iz nevarnih krajev prevažali in še vedno prevažajo v varnejša zavežja na milijone in milijone otrok. Vsi se pač zavedajo, da sta v pogledu priprav za zaščito otrok in mater za primer vojne brezbriznost in špekulacija na srečo mnogo večji greh kakor pa pretirana skrbnost in da je boljše biti vedno pripravljen kakor enkrat iznenaden.

Začetek nove nemške ofenzive

Nemške čete so včeraj z vso silo navalile na 200 km široki odsek francoske fronte severno od Pariza — V bitki sodeluje že doslej nad milijon mož

V torek popoldne so nemške čete po kratkem pouličnem boju z ostanki francoskih čet, ki so krile zavezniški umik preko morja, končno zasedle Dunkerque. Francoska in angleška mornarica sta odpluli izpred luke. V Dunkerqueu so imeli zavezniški svojo zadnjo luko in svoje zadnje oporišče ob kanalski obali severno od izliva reke Somme, kjer so Nemci najprej prodrli do francoskega morja. S poplavljenjem velikega dela okolice so si močno olajšali obrambo, pa so zato mnogi vojaški opazovalci napovedovali, da bodo Dunkerque z napotom vseh sil branili, kakor dolgo bo le mogoče. Iz poročil, ki so na razpolago, ni razvidno, ali so zavezniški to skrajno možnost že izčrpali, ali pa so že prej sklenili opustiti nadaljnjo obrambo, čim bo prepeljana glavnina njihovih čet. Kakor vprašanje, zakaj niso mogli preprečiti grla nemškega klina med Arrasom in Amiensom, ali tudi padec Dunkerquea najbrže v celoti pojasnjen šele po vojni.

S padcem Dunkerquea je bila zaključena prva faza nemških operacij na zapadu. Zadnje vesti že poročajo o začetku druge faze, ki jo je uvedla velika nemška ofenziva na reki Sommi. O poteku prve faze je v angleškem parlamentu poročal ministrski predsednik Churchill, nemško vrhovno poveljstvo pa je v torek ponoči o njem objavilo pregledni komunik. Oba pregleda navajata tudi številke o izgubah, ki pa si seveda močno nasprotujejo. Po angleškem pregledu so zavezniški preko Dunkerquea rešili 335.000 mož obkoljene severne vojske, skupne izgube angleške ekspedicijske vojske pa so znašale 30.000 mož, ki so padli, bili ranjeni ali ujeti. O francoskih izgubah Churchill ni govoril, ravno tako ne o nemških, o katerih tudi drugi zavezniški komunikacije ne povedo ničesar, temveč se omejujejo le na trditve, da so večje od zavezniških.

Nemško pregledno poročilo navaja kot

število skupnih nasprotniških izgub 1.2 milijona ljudi. Tu so všteti tudi nizozemski in belgijski vojak, ki so prišli s kapitulacijo obeh vojnih vodstev v nemško ujetništvo. Njih števila berlinsko poročilo ne navaja posebej. Ceni pa se, da je štela nizozemska vojska okrog 400.000, belgijska vojska pa okrog 500.000 mož. To bi se tudi strinjalo z nedavno objavljenim nemškim poročilom o 300.000 angleških in francoskih vojnih ujetnikih. Prav tako nemški komunikacije ne navaja nikakih števil o mrtvih in ranjenih na nasprotni strani, pač pa objavlja skupne nemške izgube z okrog 70.000, od česar odpade 10.252 na padle, 8.463 na ujete, odnosno pogrešane, 52.523 pa na ranjene.

Francoski doslej še niso objavili nikakih števil. Podatki o mrtvih in ranjenih z obeh strani pričajo, da je glavno težino sridnih borb v zadnjih treh tednih nosil moderni vojni material.

Druga faza vojnih operacij se je, kakor že omenjeno, začela včeraj. Poročila iz obeh taborov pripovedujejo, da so Nemci sprožili v sredo ob zori veliko ofenzivo na 200 km dolgem odseku od srednji in vzhodni Sommi in južno od reke Oise. Najhujši pritisk je bil včeraj koncentriran pri Amiensu, kjer so Nemci že od prej držali v svojih rokah mostobran na južni obali reke Somme. Po večernem nemškem poročilu so si nemške čete izsilile že na več mestih prehod preko Somme in pa preko kanala med rekama Oise in Aisne. Kolikor se da posneti iz dosedanjih poročil, so se Nemci pri tem poslužili zopet svoje stare ofenzivne taktike: ofenzivo je uvedla silna artilerijska priprava, podpreljena z obstreljevanjem iz bombnikov nato pa so se takoj razvijali napadi infanterije. Poročila doslej še ne javljajo o nastopu večjih motoriziranih enot, ki bodo bržčas vržene v boj šele naknadno, da povečajo po artileriji in infanteriji dosežene uspehe.

Rim, 5. junija. Posebni dopisnik agencije Stefani na zapadnem bojišču je sporočil listu »Popolo d'Italia«, da so boji v Flandriji in pri Dunkerqueu v zaključni fazi in da se nemška vojska pripravlja na odločilni boj v najkrajšem času. Po nekaterih informacijah iz Berlina obstoja možnost, da bo nemška vojska skušala prodreti francosko obrambno črto z veliko ofenzivo v smeri Rems-Chateau-Therryn ob Marni. Toda to so samo ugibanja. Edino nemško vrhovno poveljstvo ve, kje pripravljati nov udarec. Posebni vojni dopisnik lista »Popolo d'Italia« pravi, da je gotovo, da bodo Nemci izvršili prihodnji napad v velikem stilu hkratu proti francoski in angleški armadi.

Francoska vojna poročila

Neve nemške napadalne operacije na dosedANJI francoski obrambni fronti

Pariz, 5. junija. br. (Havas) Vrhovno poveljstvo francoske vojske je davi objavilo naslednji službeni komunikacije:

Vse vesti, ki prihajajo s fronte, dokazujejo, da se je davi ob zori pričela nova nemška ofenziva. Nemške čete napadajo na vsem sektorju, ki gre od izliva reke Somme v morje do ceste iz Laona proti Soissonsu.

Agencija Havas poroča dodatno k vojnemu poročilu, da se razteza fronta, na kateri se je pričel davi ob zori nemški napad, v dolžino 200 km. Operacijsko področje se razteza vzdolž vse srednje in vzhodne Somme ter na ozemlju južno od reke Oise do zapadnega konca Chemin des Dames. Najhujši pritisk je bil doslej v dopoldanskih urah pri Amiensu, kjer so Nemci od prodora do morja držali v svojih rokah mostišče na južni obali reke. ter na področju jugovzhodno od reke Oise med kanalom Lelette nekoliko nižje od Chemin des Dames.

Ob 4. zjutraj se je pričel silen topniški ogenj: vmes pa so nemški bombniki v valovih napadali francoske postojanke in njihovo neposredno zaledje. Okrog 6. so se pričeli prvi množestveni napadi nemških pehotnih divizij. V teh borbah vse do 10. dopoldne ni bilo opaziti nobenega oklopnega voza. Borba je opolne dosegla svoj prvi vrhunec. Podrobnejših vesti o njenem poteku doslej še ni.

V Parizu so vzbudile vesti o pričetku nove nemške ofenzive na Sommi in Oisi močan vtis. Opaziti pa je bilo, da so ljudje zbrani odločni in pripravljeni sprejeti vsako borbo. Vsi se zavedajo, da hoče vsaj nasprotnik udariti neposredno na politično in gospodarsko osrčje Francije ter da se pričinja nova pomembna faza borbe na zapadu, ki sicer v nobenem primeru ne o pomenila končne odločitve v sedanjih vojni razen, ako bi se posrečilo nasprotnika odbiti in potisniti nazaj.

Pariz, 5. junija s. (Ass. Press.) Velika nemška ofenziva na Sommi se je začela točno ob 4.05 zjutraj. Po francoskih cenitvah je na obeh straneh v akciji skupno okoli dva milijona vojakov. Nemci so v premoči poročila, ki jih je bilo mogoče do 18. dobiti v Parizu pravilo, da se do tedaj Francozi povsod držali svoje položaje. Najhujši je nemški pritisk pri Amiensu in med la Ferrom in Laonem.

Pariz, 5. jun. s. (Reuter.) Zvečer javlja-

jo, da francoske čete ob Sommi drže svoje postojanke proti izredno močnim nemškim napadom. V francoskih vojaških krogih pa tudi izjavljajo, da bo morda potrebno, da francoske čete opuste nekatere manj važne postojanke.

Ob Sommi se bore tudi Angleži

London, 5. jun. s. (Reuter) Tu je bilo nora sporočeno, da se v novi bitki ob Sommi bor angleške čete ob strani francoskih.

London, 5. jun. s. (Reuter) Fronta, na kateri se je pričela nova nemška ofenziva, teče v glavnem ob Sommi. Francoske postojanke od morja do Amiensu so dobro varovane. Krije jih dvojna vodna črta Somme in vzporednega Kanala, dalje pa mrtvinat svet. Tu za enkrat ni poročila o večjih akcijah, pač pa so poskusili Nemci močnejši napad pri Amiensu. Od Amiensu proti jugovzhodu tečejo francoske postojanke nekakdo do Hama. Na tem odseku se je posrečilo Francozom zadnje čase močno utrditi svoje postojanke in poglobiti obrambni pas.

Med Hamom in Soissonsom se francoske postojanke ne drže nobene večje vodne črte. Svet je tu raven in suh, preprečuje ga edino kanal. V tej smeri gre glavna nemška ofenziva. To je v ostalem točka, na kateri so Nemci tudi v svetovni vojni poskusili prodreti proti Parizu. Soissons sam je manj nego 100 km oddaljen od Pariza.

Reynaudovi posveti

Pariz, 5. jun. br. (Havas) Ministrski predsednik Reynaud je imel danes dopoldne daljši posvet z maršalom Petainom, vrhovnim poveljnikom zavezniške vojske v Franciji generalom Weygandom in admiralom Darlanom. Kolikor je bilo mogoče zvesti, se je posvet nanašal na najnovejšo nemško ofenzivno operacijo na Somi in med Oise in Aisno.

Pariz, 5. jun. br. (Havas) Ministrski predsednik Reynaud je pozval državnega podtajnika generala Jeamata, generalnega tajnika francoskega vojnega sveta, da poda ostavko. Ta ukrep je v zvezi z ostalimi odstavitvami francoskih višjih vojaških funkcionarjev, ki so bile izvedene, ko je

prevzel general Weygand vrhovno poveljstvo zavezniške vojske v Franciji.

Pariz, 5. jun. s. (Ass. Press.) Ministrski predsednik in vojni minister Reynaud je podal danes poročilo o položaju pred vojaškim odborom parlamenta. Po seji je bil izdan zvečer komunikacije, ki pravi, da je Reynaud izjavil v svojem poročilu, da lahko zavezniški upajo na ugoden izid sedanje bitke, v kateri merijo Nemci proti Parizu. Reynaud je dalje poudaril, da je Francija odločena, da se ob strani svoje zaveznice Anglije bori do konca za svobodo vsakega sveta.

Moč nemške vojske, ki sodeluje v boju

London, 5. jun. br. V tukajšnjih krogih vojaških strokovnjakov se je moglo danes zvedeti, da so Nemci sprožili ofenzivo na Sommi in na področju med Oise in Aisno s 40 do 65 divizijami. Odnosno 450 do 600.000 vojakov. Nemci razpolagajo nadalje z 2.000 letali, z 2.250 tanki in s 15.000 transportnimi bojnimi avtomobili. Pri ofenzivi sodelujejo vse one nemške čete, ki so zasedle Nizozemsko ter severno Belgijo, kakor tudi nove formacije, ki so bile šele poslednje dni pritegnjene iz notranjosti na fronto.

Na drugi strani vodi obrambo general Weygand, ki razpolaga z velikim številom vseh francoskih divizij, pa tudi z večjim oddelki angleške vojske, ki je bila že od vsega početka koncentrirana zapadno od Maginotove črte. Angleške čete so danes že posezele v borbo. Posebno te angleške čete so oborožene z najnovejšimi bojnimi vozovi in mehaniziranim orožjem. Francozi so novo obrambno črto Somme-Aisne v zadnjih 14 dneh ko so se razvijale borbe v Flandriji, močno utrdili.

Zastopnik francoskega vojnega ministarstva je danes dopoldne v Parizu izjavil, da seveda še ni mogoče ničesar napovedati o rezultatih nove nemške ofenzive, poudaril pa je, da so bile že danes dopoldne izgube nemške pehote in letal ogromne. Razen pri Amiensu so poskušali Nemci prodreti čez Sommo tudi na drugih krajih, kjer so si na moč prizadevali, da bi v naglici zgradili pontonske mostove. Glavna borba se je danes razvijala vzdolž srednje Somme. V akciji je bilo izredno veliko število nemških bombnikov in strmoglavcev, ki so predvsem imeli nalogo demoralizirati zavezniške čete.

Novost nove nemške ofenzive pa je ta, da na čelu nemške vojske ni več oklopnih oddelkov, nego da po topniških pripravah in letalskih napadih neposredno nastopijo nemški infanterijski oddelki v ogromnih množicah. Tak način borbe, če se izvzame letalstvo, je naravnost klasičen posnetek nemških napadov iz zadnje svetovne vojne.

Tajni svet v Londonu

London, 5. jun. br. (Reuter.) Danes dopoldne se je v buckinghamskem dvoru sestel kraljevi privatni tajni svet. Seje so se udeležili poleg vladarja Neville Chamberlaina, lorda Graveborn in lorda Lloyd. Komunikacije, ki je bil izdan o seji, pravi, da so na njej razpravljali o pomembnih vojnih vprašanjih.

V dobro poučenih krogih se je zvedelo, da je lord Graveborn predlagal, naj bi se v svrhu nove organizacije britanskih vojnih sil ustanovili poseben odbor, ki bi posloval kot vojni posvetovalni organ vlade. Predlog je bil po teh informacijah sprejet.

Veliki vpoklici v Angliji

London, 5. jun. s. (Reuter.) V spodnji zbornici je sporočil včeraj vojni minister Eden na neko vprašanje, da bo v teku junija v Angliji vpoklicanih pod orožje deset največje število rezervistov. Število prostovoljcev za obrambo proti padalcem v Angliji znaša sedaj že 400.000 mož. Vlada smatra, da je to število zadostno.

Čuvar tajnega pečata Attlee je podal parlamentu nekaj podatkov o delovanju vojnega kabineta. Dejal, da ima vojni kabinet 3 odbore, in sicer obrambnega, zunanje-političnega in gospodarskega. Obrambni odbor stoji pod predsedstvom ministrskega predsednika Churchilla in mu pripadajo šefi vojske, mornarice in letalstva in šefi vseh treh generalnih štabov. Zunanje-politični odbor vodi zunanji minister lord Halifax, ki o vseh zunanje-političnih zadevah poroča direktno vojnemu kabinetu. Gospodarski odbor ima 5 oddelkov: 2 izmed njih vodi minister brez port-

Nadaljevanje na 2. strani

Nemška vojna poročila

Nemška pehota je prešla v napad od izliva Somme do reke Aisne — Napad so pripravili silen topniški ogenj in bombniki-strmoglavci

Berlin, 5. jun. br. (DNB). Vrhovno poveljstvo nemške vojske je danes opoldne objavilo naslednje vojno poročilo:

Kakor je bilo objavljeno že v posebnem poročilu, je nemška vojska včeraj po hudi borbi zavzela trdnjavo Dunkerque. Tri generalne in 40.000 mož raznih formacij je ujela naša zmagovita vojska.

Pri Abbevilleu je bil odbit sovražni napad, ki so ga močno podpirali topništvo in oddelki oklopnih vozov. Prav tako se je izjalovil sovražni napad na naše prednje postojanke južno od Longwya. Sovražnik je imel pri tem velike izgube. Bombniki in strmoglavci nemške letalske vojske silo so uspešno napadli zbirališče sovražnih čet južno od Abbevillea, kakor tudi pristaniške naprave v Le Havreu.

V zgodnjih jutranjih urah današnjega dne so se pričele nove napadalne operacije na dosedANJI obrambni fronti v Franciji.

Berlin, 5. jun. br. (DNB). Nocoj ob 18. so nemški vladni krogi ugotavljali, da bitka na Sommi in na prekopu Oise—Aisne še vedno traja. Za enkrat še ni pričakovati njenih prvih rezultatov. Morda se bo šele jutri ali pojutrišnjem lahko reklo kaj konkretnjšega. Vsekakor je bilo na nekaterih točkah doseženih že nekaj prvih uspehov. Nemške divizije prodirajo nasproti novim ciljem.

Berlin, 5. jun. br. (DNB). Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo nocoj ob 21. naslednje posebno poročilo.

Naše armije so davi na široki fronti prešle v napad na vojsko Francije. Prehod preko reke Somme kakor tudi preko kanala Oise — Aisne je bil izsiljen in so bile na več krajih zavzete postojanke Weygandove črte, ki je bila zgrajena v poslednjih dneh.

Plen v Dunkerqueu

Berlin, 5. jun. br. Agencija DNB poroča, da so bili v Dunkerqueu poleg 40.000 oficirjev in vojakov ujeti tudi trije francoski

Z olajšanjem lahko ugotovimo, da smo v tem pogledu tudi pri nas že marsikaj napravili. Unija za zaščito otrok je zastavila vse svoje sile v smislu gesla letošnjih otroških dni. Toda še vedno ni storjeno dovolj. Pri nobenem podrobnem delu unije se ni pokazala tako živo neizpodbitna resnica, da je potrebno pri reševanju tega mladinsko zaščitnega vprašanja sodelovanja naroda kot celote, vseh ustanov in poedincev brez razlike. Tu se ne dajo dosegati uspehi z miloščino in usmiljenjem. Tu velja in obvelja samo eno načelo: vsak mora dati vse, kar največ more.

Letošnje geslo otroških dni naravnost presenetljivo spaja naloge zaščite mater in otrok v mirnem času z onimi v času vojne. Zavedati se moramo, da se moč in odpornost naroda nikakor ne moreta ceniti samo po količini morilne materije, marveč predvsem po zdravju, močnini, krepkosti in moralno odgovornih ljudeh. Delo za zaščito mladine je zato najlepše in najpomembnejše delo za bodočnost naroda.

divizijski generali. Ogromnega plena še zmerom ni mogoče niti približno oceniti. V luki so se Nemci polastili izredno velikega števila malih ladij in čolnov ter 20 večjih trgovinskih ladij, ki so bile vse poškodovane in so deloma nasledle na peščeno dno.

Hitlerjev ukaz za pričetek ofenzive

Berlin, 5. junija. (DNB) Vodja ajna in vrhovni poveljnik obrambne sile je objavil dnevno povelje, v katerem pravi med drugim:

Vojaki zapadnega bojišča! Dunkerque je padel. Ujetih je bilo 40.000 francoskih in angleških vojakov kot ostanek nekdanjih velikih armad. Zapolnjena je bila nepregledna količina materiala. S tem je bila končana največja bitka v zgodovini sveta. Moje zaupanje v vas je bilo brezmejno. Niste me razočarali. Z vašim imenovanjem ki mu ni primere z vašo močjo, ki je prinašala največje težave, napore in muke je bil uresničen naš miselnostni načrt v zgodovini vojne. Vojaki, mnogi od vas so zapustili svojo zvestobo z življenjem, drugi pa so bili ranjeni. Srca našega naroda bijejo v globoki hvalečnosti napram onim, kakor tudi napram vam. Toda plutokratski oblastniki Anglije in Francije želijo, da se vojna nadaljuje. Njihova želja naj se izpolni. Vojaki! Z današnjim dnevom bo ponovno oživilo zapadno bojišče. K vam prihajajo brezštevili divizije, ki bodo prvič videle in pobile sovražnika. Borba za svobodo našega naroda, za biti ali nebiti za sedaj in za vse večne čase, se bo s tem nadaljevala do uničenja onih sovražnih oblastnikov v Londonu in Parizu, ki še sedaj mislijo, da lahko v vojni najdejo najboljšo sredstvo za izvedbo svojih načrtov, naperjenih proti tolikim narodom. Zgodovinski nauk, ki ga bodo dobili, bo naša zmaza. Vsa Nemčija je v duhu ponovno z vami.

Proglas narodu

Berlin, 5. junija. AA. (DNB). Vodja rajha in državni kancelar je objavil sledeči proglas nemškemu narodu:

Nemškemu narodu! Naši vojak, ki so zmagoslavno končali največjo bitko vseh časov. V samo nekoliko tednih je čez 1.200.000 nasprotnikov padlo v naše ujetništvo. Nizozemska in Belgija sta kapitulirali. Angleški ekspedicijski zbor je večinoma uničen, ostanek pa je ujet ali pognan s kontinenta. Tri francoske armade so nehale obstajati. S tem je končno odstranjena nevarnost sovražnega napada na Porurje. Nemški narod! Ta v zgodovini najslavnejši podvig so kravno izvajali vojak, ki so izpostavljali nevarnosti svoje življenje in svoje zdravje v naporih, ki jim ni enakih. Zaradi tega odrejam, da se začeniš od danes osem dni razobesijo zastave v vsej Nemčiji. Naj bo to izraz počastitve naših vojakov. Odrejam dalje, da tri dni zvonijo zvonovi po vsej državi. Naj bi se njihovim donenjem pridružilo molitvam, s katerimi bo nemški narod odselej spremljal svoje sinove, kajti davi so nemške divizije in letalske eskadrile šle ponovno na pot, da nadaljujejo pot za svobodo in bodočnost našega naroda.

felja Greenwood, 2 Attlee sam, 1 pa notranji minister Anderson. Koordinacijo vseh 5 pododborov nadzoruje Attlee.

Vlada je nadalje sporočila, da proučuje vprašanje, da bi sumljive interniranice poslale v internacijo izven Anglije.

45.000 Belgijcev

V zavezniških vrstah
Pariz, 5. jun. s. (Ass. Press.) Po uradnih belgijskih informacijah je prešlo v Flandrijo na zavezniško stran po kapitulaciji belgijskega kralja 45.000 belgijskih vojakov.

Prevoz zlatih rezerv v Ameriko

London, 5. jun. s. (Reuter). Blokadni minister Dalton je sporočil, da se je posredilo iz Belgije rešiti pred umikom vse zaloge radija in umiču vse zaloge petroleja, zaradi hitrega napredovanja pa so prišli nekateri železni rudniki v Belgiji in Luksemburgu Nemcem v roke malo poškodovani. Prav tako so Nemci v Belgiji dobili v roke znatne zaloge zlata in vrednostnih papirjev, vlada pa bo poskrbela, da slednjih Nemčija ne bo mogla vnovičiti. Dalton je tudi dejal, da kontrolirajo sedaj zavezniški skoro vsa svetovna proizvodnja niklja, kavčuka, kositrta, itd. ter večino proizvodnje volne.

Po padcu Dunkerquea

Cherbourg in Le Havre sedaj glavni pristanišči za pomorsko zvezo med Anglijo in Francijo

London, 5. jun. s. (Reuter). V angleških mornariških krogih naglašajo, da tudi po izgubi luk ob Rokavskem prelivu Francija razpolaga še vedno z velikima pristaniščema Cherbourg in Le Havre, ki s svojimi velikimi luškimi napravami jamčita popolnoma nemoteno pomorsko zvezo med Anglijo in Francijo.

V teku zadnjih 24 ur so nemški bombniki že dvakrat napadli Le Havre, drugi napad je bil izveden danes zgodaj zjutraj. Zadnji oddelki zavezniške vojske v Dunkerqueu so še do zadnjega trenutka ostali v boju z nemško vojsko. Borbe so se nadaljevale najprej v predmestjih Dunkerquea, nato pa po ulicah od hiše do hiše, vse do luke same. Ko so se zadnji oddelki vkrcali, so jih Nemci z obale še obstreljevali s strojnimi. Med zadnjimi je zapustil Dunkerque francoski admiral Abrial, ki je poveljeval zavezniškemu vojnemu brodom pred Dunkerqueom. Med omini, ki se jim umik ni posrečil, je del francoske vojske generala Priouxa in tudi generala Priouxa samega pogrešajo. Trije francoski generali in trije admirali so iz Dunkerquea dospeli naravnost v London in so bili dodeljeni v službo angleškemu vojnemu ministru.

Letalski napadi na zaledja se vedno bolj množe

Tako zavezniški kakor tudi nemški bombniki izvajajo napade globoko v sovražnem ozemlju

London, 5. jun. br. (Reuter). Angleško letalsko ministvo je objavilo davi komunikacije o novih angleških letalskih napadih na sovražne objekte v zaledju nemške fronte. Formacije angleških bombnikov so napadle industrijske naprave v severozapadni Nemčiji, letalska in nizozemska in v Belgiji, kakor tudi za sovražnika pomembne objekte v neposrednem zaledju njegove fronte. V nasprotju z navedbami snovnega nemškega zaključnega poročila o prvi nemški ofenzivi na zapadu ugotavlja komunikacija, da sta bili v času od maja do 3. junija sestreljeni 302 angleški letali.

Pariz, 5. jun. s. (Reuter). Nemška letala so danes popoldne izvedla zopet bombe napade na srednjo Francijo. Dosele je ni o teh napadih nobenih podrobnosti. Znano je samo, da je bil dan v več mestih letalski alarm in da so posegla v borbo francoska letalska letala.

Ameriški novinarji poročajo iz Monakova, da so preteklo noč francoska letala mesto zopet bombardirala. Pri napadu na Monakovo v noči od ponedeljka tri tork, so bile ubite tri osebe v tovarni Bayrische Motorwerke, ki izdeluje motorje za nemška letala.

Odnosaji zaveznikov do Sovjetske Rusije

Imenovanje novega angleškega in francoskega veleposlanika v Moskvi

Moskva, 5. jun. AA. (DNB). Uradno poročajo, da je angleški odpravnik poslov v Moskvi obiskal večeraj komisarija za zunanje zadeve Molotova ter mu ob tej priliki sporočil namen angleške vlade, da bo na Sedsovo mesto imenovan za veleposlanika Cripps, in to brez posebnih funkcij. Molotov je sporočil angleškemu odpravniku poslov, da sovjetska vlada na to pristaja.

Kasneje je obiskal Molotova tudi francoski odpravnik poslov, ki mu je sporočil željo francoske vlade, da bi namesto sedanjega francoskega poslanika Naggiara bil imenovan za veleposlanika Labon. Komisar za zunanje zadeve Molotov je odgovoril, da ne vidi nobene ovire za to spremembo.

London, 5. jun. s. (Reuter). V spodnji zbornici je sporočil danes podtajnik za zunanje zadeve Butler, da je angleška vlada prosila sovjetsko vlado za pristane na imenovanje sira Stafforda Crippsa za novega angleškega veleposlanika v Moskvi namesto dosedanjega veleposlanika sira Williama Seedsa. Angleška vlada ra

London, 5. jun. s. (Reuter). Uradno javljajo, da so bile vse zlate rezerve Anglije, Francije, Belgije in Nizozemske že preko Kanade preplavane v Zedinjene države. Samo predvčeršnjim je newyorška Federalna rezervna banka prejela za 72 milijonov funtov zavezniškega zlata.

Kje so otroci kralja Leopolda

Zeneva, 5. jun. AA. (DNB). Trije otroci belgijskega kralja se po vesteh francoskih listov nahajajo v gradiču Montal v departementu Lot. Kralj Leopold je po istih vesteh 25. maja ukazal, naj njegove otroke prepeljejo na Portugalsko, toda njegovega ukaza niso izvršili.

V Londonu kopljejo zaščitne jarke

London, 5. jun. s. (Reuter). V vseh londonskih parkih so pričeli kopati zaščitne jarke za primer napada nemških padalcev.

Belgijska vlada kliče pod orožje

Pariz, 5. jun. AA. (Havas). Belgijska vlada je sklenila pozvati pod zastavo vse Belgijce od 19. do 33. leta starosti, ki živijo v Franciji. Vsi ti vojaški obvezniki se morajo javiti pod zastavo 19. julija.

Vloga angleških železnic pri prevozu čet

London, 5. jun. s. (Reuter). Pri prevozu zavezniških čet, ki so bile evakuirane iz Flandrije, so igralo veliko vlogo tudi angleške železnice, ki so oskrbovale prevoz iz južnozahodnih angleških luk v notranjost Anglije. Pretekli teden je bilo pripravljenih v to svrhu 670 posebnih vojaških vlakov. Samo v petek in soboto je pehalo 200 vojaških vlakov, pri tem pa se je tudi ves ostali redni promet na železnicah razvijal popolnoma brezhibno.

Kralj Jurij Lebrun

London, 5. jun. s. (Reuter). Kralj Jurij VI. je poslal francoskemu predsedniku Lebrunu brzojavko, v kateri izraža zahvalo in občudovanje za francosko vojsko, ki se je borila ramo ob ramo z angleškimi četami v Flandriji. Kralj izraža tudi svoje simpatije za žrtve, ki jih je francoska vojska pri tem pretrpela.

Danes zjutraj je kralj Jurij VI. sprejel v avdienco poveljnika zavezniških čet v Dunkerqueu, francoskega admirala Abriala.

Proglas pariškega vojaškega guvernerja

Pariz, 5. jun. AA. (Havas). Vojaški guverner Pariza je poslal pariškemu prebivalstvu naslednji proglas. Prebivalci pariške pokrajine. Izražam vam tople čestitke k odličnemu zdržanju, ki ste ga pokazali za časa in po bombardiranju dne 3. junija. Ta prva preizkušnja, ki ste jo moško prestali, je v mojih očeh viden znak vaše skrajne odločitve, ki je noben nov napad sovražnika ne bo omajal. Spomnite se dragi prijatelji, da gleda v sedanjem času ves svet na vas. Živel Pariz! Živel Francija!

Pariz, 5. jun. AA. (Havas). Ministrstvo za informacije sporoča, da so netočne vesti nemškega uradnega sporočila, da bi bili Nemci v toku bombardiranja Pariza zbili 104 francoska letala, v hangarjih pa uničili poleg tega še 400 francoskih letal. Francozi so izgubili 7 zbil pa so 25 nemških letal. Med ujetimi nemškimi letalci, ki so leteli nad Francijo, se nahaja tudi polkovnik, ki je poveljeval eskadrili. V hangarjih je bilo uničenih 14 francoskih letal, večinoma turističnih.

svoj predlog od sovjetske vlade sicer še ni prejela nobenega uradnega odgovora, pač pa je mogoče sklepati iz uradnega komunikacija, ki ga je sinoči objavila sovjetska uradna agencija, da sovjetska vlada pristaja na Crippsovo imenovanje.

London, 5. jun. s. (Reuter). V tukajšnjih diplomatskih krogih zatrjujejo, da se zavezniški interesi glede položaja na Bliznjem vzhodu in ob Črnem morju skladajo s sovjetskimi interesi. Sovjetska Rusija se sicer neče pridružiti ne enemu, ne drugemu vojnemu taboru, ne želi pa tudi vstopa Italije v vojno. Paralelna akcija zaveznikov in Sovjetske Rusije glede Bliznjega vzhoda se razvija samo na diplomatskem polju.

Pozornost je vzbudilo, da podtajnik za zunanje zadeve Butler danes v spodnji zbornici ni hotel dati odgovora na vprašanje nekega poslanca, če bo novi angleški veleposlanik v Moskvi Cripps razpravljal s sovjetsko vlado o vseh vprašanjih, ki so med zavezniki in Sovjetsko Rusijo ostala odprta.

ITALIJANSKA SFINGA

Po mnenju švicarskih krogov bo prišlo do razčiščenja odnosajev med Italijo in zavezniki v drugi polovici junija

Basel, 5. jun. z. Rimski dopisnik »Basler Nachrichten« poroča, da prevladuje v rimskih diplomatskih krogih soglasno pričanje, da bo šele sredi junija prišlo do končnega razčiščenja stališča Italije v sedanjih vojni. Dotlej se bo pokazalo, ali bodo uspela sedanja diplomatska pogajanja, ki bi se pričela na pobudo Zedinjenih držav med Italijo, Anglijo in Francijo glede ureditvi spornih vprašanj.

Berlin, 5. jun. z. Berlinski dopisnik »Basler Nachrichten« javlja svojemu listu, da so merodajni berlinski krogi glede stališča Italije slej ko prej zelo rezervirani. V Berlinu propagirajo italijanske interese le v toliko, v kolikor so v skladu z nemškimi interesi. Kar se tiče akcije Roosevelta, izjavljajo, da jim o tem ni ničesar znanega ter da vedo le to, kar poročajo listi. Veliko pozornost pa je vzbudilo dejstvo, da se je zunanji minister Ribbentrop nenadno vrnil iz Hitlerjevega glavnega stana v Berlin ter je takoj po svojem prihodu še pozno zvečer sprejel italijanskega veleposlanika Alfierija. V nemškem tisku se o Italiji piše zelo malo. O večerajšnji seji italijanske vlade so objavili listi le kratek službeni komunikacija. Edino »Berliner Börsen Zeitung« zavrača domneve, da bi se mogla Italija sporazumeti z zapadnimi velesilami.

Danes važen govor Mussolinija

London, 5. jun. b. (Havas). V tukajšnjih diplomatskih krogih doznajajo, da bo imel Mussolini jutri zvečer važen govor. Zanimanje zbujajo tudi ukrepi italijanske vlade za zaščito angleškega in francoskega poslanstva.

United Press poroča, da so telefonske zveze med Italijo in Francijo prekinjene.

Odpovedana seja fašističnega sveta

Rim, 5. jun. s. (Reuter). V italijanskih političnih krogih in tudi v časopisju ni še nobenega odmeva na večerajšnji izjav francoskega ministrskega predsednika Reynauda o odnosajih zaveznikov do Italije. Italijanski listi pa slej ko prej nadaljujejo z napadi na zaveznike. Listi tudi še vedno napovedujejo neizogiben vstop Italije v vojno. »Popolo di Roma« napada zavezniške celo zaradi njihovega prijaznega stališča do Italije.

V diplomatskih krogih pripišujejo važnost dejstvu, da se za sinoči napovedana seja Velikega fašističnega sveta ni vršila. Kakor je znano, se je tudi ministrski svet, ki je imel sejo večeraj dopoldne, bavil samo z rednimi tekočimi zadevami.

Izpopolnitev civilne protiletalske zaštite

Rim, 5. jun. b. (Stefani). Agencija Stefani je objavila danes vrsto novih nujnih ukrepov za izpolnitev civilne protiletalske zaštite. Pristojne oblasti bodo mogle vsak čas odrediti zatemanje celih pokrajin in morajo zaradi tega vsi javni lokali, kakor tudi vsi privatniki, pripraviti vse potrebno, da se bodo lahko zatemanje ukrepi na dan ukaz takoj izvršili. Za vsako prekršitev bodo odgovorni družinski poglavarji, hišniki in podjetniki. Ukrepi določajo tudi kazenske sankcije, ki gredo do 3 mesecev zapora oziroma 2000 din denarne globe. V najkrajšem času se bodo morala tudi vsa vozila opremiti z zasloni za luči.

Vatikanska diplomacija v primeru vojne

Rim, 5. jun. b. (Havas). V zvezi z večerajšnji avdienco nuncija Borgoncinija Duce pri papežu se je zvedelo v dobro poučenih vatikanskih krogih, da je nuncij ob tej priliki poročal papežu o položaju, ki bi nastal za Vatikan v primeru, da bi se Italija odločila za intervencijo v sedanjih vojni. Vatikan bo v smislu pravice, ki so mu priznane z lateranskim pogodbom, vztrajal na tem, da ostanejo v Italiji tudi vsa ona diplomatska zastopstva, katerih države bi se utegnile zapletiti v vojno z Italijo. V ta namen že pripravljajo v Vatikanu prostore za prizadeta poslanstva.

Nadalje se je zvedelo, da je bil glede razširjanja »Osservatore Romano« po Italiji dosežen z italijansko vlado sporazum v tem smislu, da se bo smelo glasilo Vatikana prodajati neovirano po vsej državi s pogojem, da se bo vzdržalo vseh komentarjev o političnih dogodkih.

Rooseveltovi stiki z Mussolinijem

Washington, 5. jun. p. V dobro informiranih krogih se je danes izvedelo, da se dopisovanje Roosevelta in Mussolinija nadaljuje, čeprav o njem ni mogoče izvesti nikakih podrobnosti. Že sama okolščina, da si oboje državnik še dopisujeta, je po mnenju teh krogov dokaz, da bosta za enkrat obe državi ostali še izven vojne in da bosta Mussolini in Roosevelt poskusila znova posredovati za mir.

Rim, 5. jun. z. (Exchange Telegraph). Iz dobro poučenih krogov se izve, da je ponudil prezident ameriških Zedinjenih držav Roosevelt Mussoliniju skupno mirovno posredovalno akcijo Italije in Zedinjenih držav v primerem trenutku. Če ostane Italija še nadalje izven vojne, je Roosevelt pripravljen zavzeti se za upravičene italijanske zahteve. Iz Washingtona po so izrecno opozorili na to, da velja ta ponudba le tako dolgo, dokler ostane Italija v sedanjih vojni nevtralna.

Washington, 5. jun. (Havas). V tukajšnjih dobro obveščenih krogih potrjujejo, da je imel prezident Roosevelt danes dolga telefonska pogovora z italijanskim ministrskim predsednikom Mussolinijem, s katerim je skoro v stalni zvezi. Doznava se, da je Roosevelt sporočil Mussoliniju konkretne predloge, katerih vsebina pa dosele še ni znana. V washingtonskih krogih poudarjajo, da je to poslednji poskus preprečitvi razširjenju vojne. Če se Italija kljub temu odloči za vojno, bodo tudi Zedinjene države prisiljene, da spremene svoje doseadanje stališče nevojskujoče se države ter

svojo dosedanje politiko. Ameriški listi pišejo, da bi Amerika v tem primeru odkrito stopila na stran zaveznikov in izkoristila ne samo svojo vojaško, nego tudi svojo gospodarsko moč, da pripomore do zmage zapadnih demokracij.

Angleži zapuščajo Rim

Rim, 5. jun. AA. (Havas). Večji del pomožnega osebja britanskega veleposlanstva v Rimu in posebno osebje za trgovinske posle so zapustili danes Rim in odpovali v Francijo. Kar se tiče angleške kolonije v Rimu, je v italijanski prestolnici ostalo samo čisto diplomatsko osebje z nekaj časniki. Veleposlanika Francije in Velike Britanije še vedno obdaja vojaška straža.

Tudi danes so dijaki organizirali demonstracije, ki pa nimajo političnega značaja. Dijštvo je hotelo protestirati le proti temu, ker so mu odožili izpite na poznejši čas. Znano je, da bodo univerze kakor tudi vse ostale šole v Italiji letos po nalogu vlade — vsekakor v zvezi s položajem in pripravami za vojaški nastop Italije v sedanjih evropskih vojni — prej zaprte kot navadno.

Italijani pa dežele na Bliznjem vzhodu

Kairo, 5. jun. s. (Ass. Press). Vsi Italijani na Bliznjem vzhodu zapuščajo svoje

Bilanca prve vojne faze

Nemške in zavezniške sodbe o obojestranskih izgubah v veliki bitki v Flandriji

Glavni stan vodje rajha, 5. jun. AA. (DNB). Vrhovno poveljstvo državne oborožene sile poroča:

Velika bitka v Flandriji in na področju Artoisa je končana. Zgodovina bo zabeležila to bitko kot največjo bitko vseh časov, ki se je končala z uničenjem nasprotnika. Ko je nemška državna oborožena sila ob zori 10. maja odrinila v napad proti zapadu, ji je vodja rajha in vrhovni poveljnik državne oborožene sile določil za strateški cilj, da prodrsko skozi sovražne mejne utrdbe in utrjeni pas južno od Namura ter tako zagotovijo pogoje za uničenje angleških in francoskih armad severno od Aisne in Somme. Obenem je bilo treba čimprej zasedati Holandijo, da bi ta država prenehala biti oporišče za nameravane britanske operacije na morju in na kopnem. 4. junija je državna oborožena sila še mogla obvestiti svojega vrhovnega poveljnika, da je izvršila svojo ogromno nalogo.

Naši oklopni oddelki so drveli pred pehotnimi divizijami in so že 13. maja med Dinantom in Sedanom prispeli do Meuse. Naši so pred seboj ne same globoko, težko prehodno dolino te reke, temveč tudi trdno zgrajene obmojne utrdbe, ki jih je zasedla francoska 9. armada. V nasprotju z vsem dosedanjim taktičnim pojmovanjem, v nasprotju s pričakovani zavezniške vrhovne poveljstva so že naslednji dan naše oklopne enote ob sodelovanju pehote ter končne s primerne pomočjo letalstva, prekorčile reko kljub vsem utrdbam ki so branile prehod. Zlemlje so svažno obrambno črto odbile vse sovražne protinapade ter si utrle pot do Oise.

S tem je bil odprt prodor v sovražno fronto. Oklepne in motorizirane enote so udarile s toliko brzino proti morju, da so šele pri Abbevilleu našle na sovražne čete, ki so na tamkajšnjem večbalsu imele svoje redne vaje. Treba je vedeti, da je bilo nemško vrhovno poveljstvo pripravilo vse potrebno, da bi se ne ponovil čudež z Marne iz leta 1914. Ti gibanji oddelkov na severu so mogli zavarovati hrbit ter se razširiti s svojim levim krilom vzdolž morske obale, dočim je njihovo desno krilo pri Cambraiju in Arras ob velikih sovražnih izgubah zlomilo obupne poskuse sovražnih oklopnih oddelkov, da bi se prebili. Že 22. maja se je jasno pokazalo, da bodo uničene sovražne sile, ki so bile na področju Artoisa in v Flandriji. Medtem ko je bil v severni Belgiji frontalni pritisk čedalje močnejši, je naša prodorna vojska, ki je potiskala pred seboj hrabre Belgijce in ki je krenila proti severu, razbila prvo in sedmo francosko armado ter zavzela trdnjavo Maubeuge, zasedla s svojim levim krilom Boulogne sur Mer in Calais s svojo sredino pa področje, kjer so se v svetovni vojni odigrale tako strahotne bitke.

Dne 28. maja je bil sklenjen obroč, v katerem so se znašle štiri sovražne armije, obroč, ki je šel od Ostendea preko Lillea in Armentiera do Gravelinesa. Belgijska vojska je bila samo še pred nalogo, da s svojim odporom varuje vkrčevanje britanskih čet. To vkrčevanje je bilo že v polnem razmahu. Tedaj se je belgijski kralj odločil, da se vda. Nasprotno trditvam angleške propagande se to, kar se je odigralo prihodnjih sedem dni, ne more imenovati junaški umik angleške vojske, pač pa ena največjih katastrof, kar jih poznajo zgodovina.

Po ogroženih bojih je padel 4. junija Dunkerque. S tem se je končal prvi del te vojne.

Vsa veličina zmage, izvojevanje v Holandiji, Belgiji in severni Franciji, se more videti iz sovražnih izgub in velikih množin nemškega plena. Izgube Francozov, Angležev, Belgijcev in Holandcev v ujetnikih znašajo nad 1.200.000 mož. Temu je treba dodati še število padlih in ranjenih, ki ga dozdaj še ni mogoče niti približno oceniti. Nemške čete so ponekod uničile, drugod zaplenile opremo in orožje kakih 75 do 80 sovražnikovih divizij.

V času med 10. majem in 2. junijem je nemško vojnalo letstvo sestrelilo 1841 sovražnih letal. Od tega jih je bilo pri spopadih v zraku zbitih na tla 1142, protiletalsko topništvo pa jih je sestrelilo 1.699, medtem ko je bilo nad samimi sovražnimi letališči uničenih najmanj 1600 do 1.700 nadaljnjih sovražnih letal, ki so bila v trenutku napada na tleh.

Z bombami, ki so jih vrgla naša letala, je bilo uničeno naslednje število sovražnih ladij: pet križark, sedem rušilcev, tri pod-

domove in odhajajo v Italijo. Zlasti iz Sirije, Palestine in Egipta so odšli že skoro vse italijanski državljani. V italijanskih krogih pravijo, da sta italijanski ladij, ki sta sedaj pravkar na poti z Bliznjega vzhoda v Italijo, zadnji, ki sta odšli pred vstopom Italije v vojno.

Ustavljen list

Turin, 5. jun. b. Današnja »Stampa« poroča, da je prefekt v Cuneu odredil ukinitve škofijskega katoliškega tednika »Il Doveres«, ker je objavil poročilo o smrti neklih Italijanov, ki so se borili v vrstah francoske vojske, ter pri tem poveljeval te žrtve. Na poročilo je že reagiral fašistični dnevnik »Sentinella d'Italia«, ki je ostro obsodil katoliški tednik.

V zvezi s tem je bil zaradi neklih javnih izjav protinacionalnega značaja aretirani župnik v Borgu San Dalmazzo Raimondo Viale. Postavljen je bil pred prefekturno konfiscacijsko komisijo, ki ga je obsodila na pet let internacije.

Nemški kmetijski minister v Rimu

Rim, 5. jun. b. Jutri prispe v Rim nemški kmetijski minister dr. Walther Darre. Imel bo daljše razgovore z italijanskim ministrom za kmetijstvo in gozdove o tesnejšem sodelovanju obeh zaveznic na kmetijskem področju.

mornice, devet bojnih ladij drugih tipov in 66 trgovskih, oziroma prevoznih ladij. Z bombami iz zraka je bilo poškodovanih in deloma porušenih 10 križark, 24 rušilcev, tri torpedovke, 22 bojnih ladij drugi vrst in 117 trgovskih, oziroma prevoznih ladij. Naše lahke ladje so pri svojih izredno drznih pohodih potopile šest rušilcev, 2 podmornice, eno prevozno ladjo in eno vojno ladjo posebnega tipa.

Nasproti tolikim sovražnim izgubam so izgube nemške državne oborožene sile v času od 10. maja do 1. junija neznatne, če se upošteva kot merilo ogromen uspeh, ki je bil dosežen. Junaško je padle na bojišču 10.252 častnikov, podčastnikov in navadnih vojakov. Število tistih, ki so izgubili znaša 8.463. Treba je računati, da je mal del izginulih umrlo. Ranjenih je bilo 42.523 častnikov, podčastnikov in navadnih vojakov.

Nemško vojno letalstvo je izgubilo med 10. majem in 3. junijem 432 letal, medtem ko nemška vojna mornarica ob obali Holandije, Belgije in severne Francije ni izgubila niti ene same ladje.

Francoske in britanske udarne armade so uničene. Izvojevana je ena največjih zmag, ki jih pomeni svetovna zgodovina. Velika Nemčija vlada nad vse vzhodno in južno obalo Severnega morja in obalo ob Rokavskem prelivu. Ker so zavezniški še dalje nečisto ničesar slišati o miru, jih bodo doleteli novi boji do njihovega popolnega uničenja.

80 nemških divizij

London, 5. jun. s. (Reuter). Po uradnih angleških podatkih, ki so bili nocoj objavljeni, je v pravkar končani bitki v Flandriji sodelovalo 80 nemških divizij, 10 od teh je bilo oklopnih in 5 motoriziranih. Oklopne divizije so izgubile po angleških cenitvah eno tretjino svojih edinic. Število nemških vojakov, udeležencev v bitki, cenijo na dva in pol milijona mož. Izmed teh jih je po angleški cenitvi padlo 400.000. Zlasti velike izgube je imela nemška pehota, kakor tudi padali in specialni letalski oddelki. Oskrbovanje nemške vojske je poslovalo po zavezniški ugotovitvi zelo dobro. Posebno so se izkazali nemški pionirski oddelki, ki so povsod v najkrajšem času zgradili potrebne mostove, preko katerih so potem prodirali zlasti oklopni oddelki. Nemški pionirski oddelki pa so imeli v bojih tudi velike izgube.

Izkušnje bitke v Flandriji kažejo, da so bile angleške oklopne divizije manj primerne za terenske prilike v Flandriji nego nemške, ki so razpolagale s posebno konstruiranimi vozili. Nemške oklopne divizije so se izkazale v bojih kot izredno gibčne, zlasti pri prehodih preko rek.

Angleški odgovor na nemško bilanco

London, 5. jun. AA. (Reuter). V pregledu vojaških operacij v Flandriji, ki so ga Nemci sinoči objavili, je med drugim, da znaša število ujetih zavezniških vojakov, pri čemer je treba razumeti tu ti holandsko in belgijsko vojsko, ki sta se vdalji, nad 1.200.000, ne računajoč pri tem padle in ranjence, katerih števila dozdaj še ni bilo mogoče oceniti.

Londonski pristojni krogi poudarjajo, da znašajo britanske izgube v celoti, kakor je bilo že prej sporočeno, okoli 30.000 mož. Glede britanskih pomorskih izgub poudarjajo, da je bil popoln pregled teh izgub podan v britanskem uradnem poročilu, ki je bilo objavljeno v ponedeljek zvečer in ki pravi, da je bilo od 222 ladij, kolikor se jih je udeleževalo operacij pri Narviku, izgubljenih 6 kontratorpedovk in 22 drugih ladij. Pripominjajo, da britanska admiralteta običajno objavi vse svoje izgube takoj, čim je obvestila družine padlih ali ranjenih mornarjev.

Uradna lista izgub britanskega letalstva od 10. maja dalje navaja 302 letal. To je skupno število letal, ki se niso vrnila in katerih izgube so bile od časa do časa objavljene v uradnih poročilih letalskega ministva.

Vremenska napoved

Zemunska: Prevladovala bo po vsej državi oblačno vreme. Ponekod nalivi. Jasno bo le tu pa tam na zapadni polovici države. Toplina se ne bo dosti spremenila.

Naši kraji in ljudje

Krstna slava naših topničarjev v Ljubljani in Mariboru

Prisrčna povezanost naroda z njegovo vojsko

Ljubljana, 5. junija. Danes dopoldne je v vojašnici kralja Aleksandra I 16 artiljerijskih polk na kar najsvečanejši način slavil svojo krstno slavo, ki je bila posvečena spominu na dni, ko so baterije tega polka prvikrat vkorakale na Gosposvetsko polje za časa koroške ofenzive leta 1919. Na častni tribunski so se zbrali pred postrojenimi četami številni častni gostje, predstavniki ter odposlanci domala vseh oblasti, narodnih društev in organizacij.

Po cerkvenem opravilu, ki so ga opravili duhovniki vseh treh veroizpovedi, je stopil pred zbrane četrdeset dolžnostni polkovnega poveljnika g. major Aleksander Jezdimirovič. V izbranem, klenem nagovoru je obrazložil velik, časten pomen tega polkovnega praznika, ki ga krasi spomin na Gosposvetsko polje, zibelko našega naroda, kjer so pred davnimi leti slovenski knezi prisegli zvestobo svojem narodu. Gosposvetsko polje, kakor tudi Kosovo polje sta dva važna, odločilna mejnika v zgodovini Jugoslavije. Naj bi bila naša hrabra vojska vredna junške slave svojih prednikov! Da bo zmerom na braniku za slavo, čast in veličino naše zemlje! Čuvajte Jugoslavijo! Po enodušnem vzliku kralju in domovini vse zbrane množice je v imenu komandanta divizije Dragutina Stefanovića čestital zbrani vojski njegov pomočnik brigadni general Kukičević. Z državno himno in z vzornim mimohodom zbranih čet je bil zaključen svečani del krstne slave, ki je v vseh navzočih zapustila nepozaben, kar najljepši vtis bratstva in trdne vere v moč in ponos naše vrle vojske.

Proslavi je sledila zakuska. Popoldne pa se je razvila v vojašnici razbiana vojaška veselica, ki je pokazala prisrčno

povezanost moštva in oficirjev kakor tudi povezanost vojske in naroda.

Maribor, 5. junija. Letošnja slava mariborskega 32. topniškega polka je potekla na posebno slovesen način ter je iznova pokazala tesno in prisrčno povezanost narodnega Maribora z narodno vojsko. V okusno okrašeni vojašnici vojvode Putnika so se zbrali predstavniki vseh mariborskih nacionalno kulturnih in nacionalno stanovskih organizacij, seveda tudi zastopnik vojaške, civilne in cerkvene oblasti. Mestni poveljnik general Golubović je ob svojem prihodu pozdravil postrojene polkovne oddelke ter jim prisrčno čestital ob polkovni slavi.

Potem, ko sta katoliški in pravoslavni duhovnik opravila predpisane cerkvene obrede, je spregovoril domačin slave polkovni poveljnik polkovnik P. Kiler, ki je v zanosnih izjavah proslavljal junštvo polkovnega moštva v koroški ofenzivi pred 21 leti, ko so polkovne baterije v zmagovitem pohodu prvič prodrele do Gosposvetskega polja. Orisal je potek zgodovinskih dogodkov in je zaključil svoj slavnostni nagovor z vzklikom Nj. Vel. kralju Petru II. in prevzvišenemu kraljevskemu domu. Godba je zasvirala državno himno, sledil je svečan mimohod polkovnih oddelkov, nakar je domačin slave polkovnik P. Kiler povabil številne goste k zakuski. Ob tej priliki se je pokazalo, kako prisrčni, prijateljski so stiki med predstavniki naše vojske in predstavniki našega nacionalnega življenja. Ves dan je bilo v vojašnici vojvode Putnika svečano, praznično razpoloženje, popoldar je bilo razgibano vojaško veselje. Iskreno tovariško razpoloženje je na praznik slave še čvrsteje povezovalo tovariški duh polkovnih starešin s polkovniki moštvom.

lepo poglajala, tako da računamo celo z večjim pridelkom kakor lani.

Ta mesec nas čaka izredno mnogo dela na polju in travnikih, pa v vinogradih, toda pomanjkanje delovnih sil je tako občutno, da se bo to, kar je bilo v majniku zamujenega, le s težavo dalo nadomestiti.

V nedeljo na obisk h kočevskim Slovincem

V okviru svojih nedeljskih izletov, ki jim je dal geslo: »Spoznavaj svojo domovino«, priredi ljubljanski Putnik to nedeljo propagandni izlet na kočevsko ozemlje. Avtobusni izlet, ki odpelje iz Ljubljane ob pol 8. uri zjutraj, bo vodil najprej do Kočevja, kjer bo ob 11. kosilo, nato pa po edinstvenem ozemlju preko Livolda, Stalčevca in Kočevske Reke do Borovca. Z Borovca bo vodil pešizlet na Krempe, odkoder bodo izletniki lahko uživali edinstven razgled v dolino Kolpe, po vsem Gorskem Kotaru in preko zelenega kočevskega ozemlja. Tudi cvetja si bodo lahko prinesli dovolj domov, saj se bleste pobočja Krempe v belem sijaju narcis. Pa tudi drugače sprejeli po stari gostoljubni navadi, da jim bodo s svojim spremstvom, z razlago in s svojo ljubeznivostjo krajšali čas ter pokazali Kočevsko tako, kakršna je.

Prijave za izlet sprejemajo pri Putniku do sobote popoldne, glede na propagandni značaj izleta je pa cena preračunana le na 100 din za vožnjo in kosilo.

Antonija Germek †

V torek je umrla v Ljubljani tržaška narodna delavka in vzgojiteljica ga. Antonija Germek roj. Nadlišček. Prekmurka je sledila v večnost soproga Antonu, tržaškemu mestnemu učitelju, markantni osebnosti v tržaškem narodnem življenju, prvemu in zadnjemu predsedniku Zveze slovenskih učiteljskih društev v Italiji in letos umrli sestri Marici Bartolovi, slovenski pisateljici in literarni urednici.

Pokojnica je vodila prav do prvih po vojnih let otroški vrtec CMD pri Sv. Ivanu v Trstu, kjer je režila v težkih letih naših nacionalnih podvigov na tisoče najnežnejših cvetov naše mladine pred vdom v morju tujinstva. V zadnjem času pred razpustom naših tržaških šol je bila nadzornica vseh slovenskih otroških vrtec v mestu in okolici. Narodni vzgoji trž. dece je vodila služila 22 let in se ob odstopu odvedovala vsaki pokojnici in odpravnici. Kot poznavalica otroške duše se je v teh letih rodil izpod njenega peresa marsikak literarni utrinek v rimi in prozi za naše mladinske liste »Zvonček« in »Novi rod«, dnevni tisk »Edinost«, a največ za javne nastope šolskih in društvenih odrov.

Gospa Germekova je bila prav do zadnjih let amaterske slov. drame v Trstu marljiva članica Slovenskega dramskega društva, organizatorica, igralka, režiserka in po potrebi tudi prevajalka. Njene ohranjene vme seveda niso pogrešala tudi druga narodna društva, posebno CMD. — Pred 15 leti je vse minilo, ostal je samo lep in grenak spomin. In pri vsem obilnem delu v poklicu in v javnosti je bila pokojna gospa najzvojnija soproga in najplemenitejša mati. — Ohranjen ji bo najsveteljši spomin!

Če star človek, ki je imel priliko poznati in občevati z blagopokojnico od njenih mladih in najmlajših let in dalje, tako od konca minulega in početka tega stoletja, oživi svoje tedanje spomine, vidi stasito, visoko, vedno prijazno, v kritičnih hipih odločno gospo, z njenim večnim smehljajem na ustnih, smehljajem, ki je kdajkdaj izražal notranjo zadovoljnost nad kako uspešno narodno ali kulturno akcijo, a tudi smehljajem, ki je znal o potrebi izražati jedko ironijo in nesoglasje ob kakem malodušju ali ob popuščanju. V sredi težkih nacionalnih borb v Trstu in posebno njegovi okolici, je tedaj mlada gospa vedno stala v največjem vrvežu, vedno z bodrilnimi, navduševalnimi besedami in vzpodbudami. Njen nikdar popuščajoči temperament, ki se je sicer na zunaj izražal z nekim blagohotnim mirom, jo je postavil vedno v vrste ustvarjalcev in snužilcev. Nikdar ni opasal njen optimizem, s katerim je spremljala dejanski vse nacionalne borbe in kulturne akcije, pri katerih je bila vedno v prvih vrstah.

Desetletja je vztrajala njena živost, dokler ni neomajna optimistka, ki je spremljala vso polpreteklo dobo narodne zavesti in strmega vzpona, morala doživeti, kakor mnogi drugi, razočaranje nad hipnim zastojem. Še ni klonila, a razmere so bile jače. Njen optimizem, ki ga ni mogla več udeleževati, se je obrnil na znotraj, in njena blaga duša je melanholično listala po srečni preteklosti, deloma grebla po nelzprosnih sedanosti in se mučila z neizvestno bodočnostjo. Zvesto in vdano, kakor vse življenje, je spremljala še svojega nekdanjega tako jakega in borbenega soproga v težavnih njegovih dneh do neumljenega konca, in potem se vztrajala v blaginji in trpkih spominih do svojega zadnjega vzdihla. Blaga gospa Tončka, s svojim odhodom si vzbudila mnogokateri vtisprejet v deloma že skoraj pomirjenih dušah onih, ki so Te od nekdanj poznali, cenili in spoštovali.

Instruktorji zaključujejo svoje delo

Ko se zaključuje šolsko leto, preneha za nekaj časa tudi borni zaslusček številnih inštruktorjev. V prejšnjih časih so si z zasluskom od inštrukcij pomagali v glavnem le dijaki višjih razredov gimnazij in visokošolci. V zadnjih letih pa se je v naših univerzitetnih mestih razvil še poseben, skoraj poklicen inštruktorski sloj, ki ga v glavnem sestavljajo profesorski kandidati in kandidatinje, ki čakajo na službo. Včasih je bilo inštrukcij na pretek in dobro so bile plačane. Danes mora inštruktor imeti že veliko srečo, če hoče od svojega pouka vsaj za silo živeti.

Vzroki so kaj preprosti. Dandanes ljudje nimajo toliko sredstev, da bi svojim otrokom mogli nuditi privatno pomoč — saj je kar 60% dištva iz uradniških vrst. Tisti pa, ki si morajo pomagati z bergljami domače pomoči, zaposle zvečine šušmarje, ki se zadovolje s prav nizkimi honorarji. K temu še pride žalosten pojav, da starši pokličejo inštruktorja šele tedaj, ko otroku »teče voda v grlo« in je pomoč postala že precej iluzorna.

Vsako leto se nam potrjujejo ista izkustva. Navajam jih, ker se bodo z njimi morda okoristili starši pomoči potrebne šolske mladine.

Prvo in glavno izkustvo: kakor bolje odreže, kdor si naroči čevlje pri čevljarju in ne pri krpaču, tako je strokovnjakova pomoč uspešnejša nego nestrokovnjakova. Uspeh pa pri tem niti ni edino merilo. Prav tako važen je metodčen postopek, pravilna razlaga in solidno znanje učitelja, ki ga ima strokovnjak gotovo več ko šušmar.

Drugo izkustvo, ki se redno ponavlja leto za leto, je, da starši navadno prepozno pokličejo inštruktorja. Če že hočejo nuditi svojim otrokom pravo pomoč, naj jo vendar nudijo o pravem času. Nerodni so preštevili poskusi reševanja dijakov, ki so zavozili svoj uspeh kar v štirih, šestih, celo osmih predmetih. Tedaj starši hite z vsakodnevnim uro zasebnega pouka. Inštruktor ima težavno delo: ne le, da mora sproti obnavljati in utrditi znanje, še stare grehe je dolžan izbrusiti. Slab red pa je laže preprečiti kakor popraviti! Starši so nervozni, učenec je preobremenjen, inštruktor pa se otepa s skoraj nepremagljivimi težavami: kamor se že, povsod neznanje. V dveh, treh mesecih mora opraviti delo celega leta in več. Ta postopek staršev je nerazumljiv! Prej bi jih dve tri ure na teden gnetno oškodovale prav toliko, kakor dneva ura pod konec leta. Prištedili pa bi sebi in otroku hude ure, inštruktorici ali inštruktorju pa skoraj nečloveško garanje, ki trga živce.

Tretji zanimiv pojav je ta (največkrat tudi šele po polletju), da iščejo starši inštruktorja recimo za matematiko, potem pa počasi priključijo predmet za predmetom in naenkrat se izkaže, da učenec, ki so mu ga predstavljali »kot sicer dobrega dijak«, v resnici »visi« v vseh inteligentnih predmetih. Tak postopek staršev je nesmoten. Če bi inštruktor že od prve ure vedel, kako je z učencom, bi delo mogel pravilno razporediti. To slepomljenje pa kaže, kakor da bi inštruktorja hoteli potegniti in zvaliti nanj odgovornost, ki je ni nikoli sprejel.

To je nekaj misli ob času, ko pod konec leta zaključujemo svoje delo. Hotel bi še poudariti, da so mnogi starši pravilno dojemali svoj odnos do učitelja svojih otrok. Premnogim staršim pa ravnanje z inštruktorjem, kakor z delko za vse, čeprav tudi ta

Zoper prehlad in glavobol
vzemite 1-2
ASPIRIN
tablete

Ni drugega zdravila po imenu „Aspirin“, temveč edino-le „Bayer“-jev Aspirin.
Ogl. reg. pod št. 37682 od 22. XII. 1939.

zasluzi človeškega odnosa. Če mora inštruktor zaradi honorarja posedati po predsobah in brusiti kljuje, če mora trošiti svoj čas z dolgotrajnimi razpravicami s starši, večkratnimi obiski po šolah, če mora na učenca čakati ali mu po mil volji odpovedujejo ure, greklicujejo angažman itd. — je vse to prav poniževalno in le kaže nizko kulturno raven takih staršev. Tem bolj inštruktorji cenijo red, proste roke v svojem delu. Svoje intervencije po šolah smatrajo kot korupcijo, ki bi je starši ne smeli zahtevati, čas pa, ki ga inštruktorji potrebujejo za informacije po šolah na željo staršev, bi moral biti plačan. Zaenkrat so taki honorarji še vedno kakor senzacije.

Inštruktorjevo delo je učenje mladine in nič več. Svoj čas in svojo pomoč prodaja, kakor prodajajo svoj čas in svoje delo tisti, ki prejema redne mesečne plače. Profesorski kandidat.

Osebam, ki se ne morejo zadostno kretati, pa trpe vsled tega na zaprtju in motnjah pri prebavi, združenjski s pomanjkanjem teka, nudi večtedensko zdravljenje z naravno »Franz-Josefov« grenko vodo zelo dobre uspehe. Uživa se dnevno 1 čaša »Franz-Josefov« grenke vode zjutraj na tešče ali zvečer, preden greste k počitku.

Ogl. reg. št. 30474/35.

Razstava v Kranju

Akademski slikar prof. Tine Gorjup bo priredil v nedeljo 9. junija ob 11. svojo kolektivno razstavo na gimnaziji v Kranju, kjer počuje. Razstavil bo okoli 40 olj in prav toliko risb, tako da bo razstava prava pestra. Med starejšimi deli ima tudi mnogo motivov iz Kranja. Vstopnine ne bo. Ta umetnostna prireditel bo kranjske meščane gotovo zanimala in jim ogled lahko toplo priporočimo. Naša slika je posnetek njegove umetnine »Deklica«.

Razstava o letalski zaščiti v Ljubljani

Odpirna bo na velesejmu od sobote dalje

Mestni zaščitni urad v Ljubljani je, kakor smo že poročali, izdal brošuro »Letalski napad... Varujmo se!«. Brošuro je sestavil banovinski inštruktor za obrambo pred letalskimi napadi inž. Franc Dolenc ter je pisana tako poljudno, da je more vsakdo razumeti in se poučiti o vsem, kar mora vedeti o varstvu pred letalskimi napadi. Poleg tega je mestni zaščitni urad pripravil tudi veliko razstavo o zaščiti pred letalskimi napadi, ki bo odprta v soboto, 8. t. m. ob 11. na velesejmu v paviljonu »N«. Vstop na razstavo bo brezplačen. V lastnem interesu naj si jo vsakdo natanko ogleda, da bo vse prebivalstvo poučeno o vseh, danes na žalost skrajno aktualnih vprašanjih varstva pred letalskimi napadi.

Razstava ima namen občinstvu prikazati, kako naj se pred posledicami letalskih napadov obvaruje z najmanjšimi stroški čim najbolj učinkovito. Pred paviljonom »N« bo razstavljeno zaklonišče z vso opremo, kakršno si brez posebnih izdatkov lahko uredi vsaka hiša. V paviljonu bo popolnoma opremljena zdravstvena postaja za prvo pomoč ranencem, poleg nje pa modeli, ki živo prikazujejo učinke strupenih plinov na človeškem telesu. Prikaz obrambe pred strupenimi plini je izpopolnila trdka Bata z vsemi možgimi pripravami, zlasti z maskami in zaščitnimi obvezami.

Razstava bo seveda poučevala tudi o naznanjanju letalskih napadov s sivenami, razstavami in drugimi znamenji gasilske službe pa bo pokazala raznovrstne priprave za hitro gasilsko službo. Spoznali bomo tudi samopomoč v hiši ter najpraktičnejši način, kako moremo prav uspešno zatamniti stanovanje. Tudi pravilno pospravljenost in letalski napad pripravljeno podstrešje bo na razstavi, poleg mnogih drugih stvari, ki jih mora vsakdo poznati, če hoče življenje in premoženje obvarovati pred posledicami letalskih napadov.

Razstava bo odprta vsak dan od 9. do 18. ure.

Stanje v Slovenskih goricah

Po vinogradih in sadovnjakih se poznajo občutne posledice zime

Ivanjkovci, 3. junija

Letošnja dolga in huda zima nam je napravila mnogo več škodo kakor smo se nadejali, če smo primerjali letošnjo temperaturo s temperaturo zime l. 1929.

Po dolinah je pezebo mnogo sadnega drevja. Tako so na primer zelo trpele predvsem kanade in orehi, drevesnice, trsnice in matičnjaki, da niti ne govorimo o raznih lepoticnih grmih. Tudi v vinogradih, kjer sicer sadno drevje ni trpelo, je precej pezebla trta, kar se da šele sedaj približno ugotoviti, ko v mnogih krajih prav slabo odganja.

Z delom, ki smo ga sicer lahko opravili precej že v februarju in marcu, smo mogli začeti šele v začetku aprila. Pri tem nam je pomagalo vreme, ki je bilo še dokaj ugodno. Ko pa je prišel maj, je bil slab, kakor že dolgo vrsto let ne pomnilo. Bili smo le osem dni brez dežja. Zemlja je bila stalno premočena, tako da je

bilo težko saditi krompir in posejati koruso. Marsikje se delo ni niti dalo opraviti in bo moralo čakati jeseni. Večina korusa na primer ni bila vsejana, tako da marsikje zasikrljeno gledajo v bodočnost.

Zaradi stalnega dežja je trpelo tudi sadno drevje, ki je prav takrat bilo v cvetju. Prav malo ga je odcedilo in upanje po dobri sadni letini nam je že splavalo povod. Tako sploh ne bo sliv, a hrusk in jabolk prav malo. Trta je doslej zaostala za dobrih 14 dni. Razen mladih nasadov in nekaterih vrst je nastavek srednji ali slab, kaj precej očes zaradi že omenjene pezebe sploh ni poglajala, so pa tudi celi trsi, ki sploh niso poglajali. Sedaj vse svoje upanje polagamo v junij, ki naj bi nam prinesel takšno vreme, da bi trta lahko ugodno odcedela. Prvo škropljenje je bilo v zadnjih treh dneh majnika, pa tudi to spet v slabem vremenu. Kakih bolezni pa vendarle doslej ni opazili.

Nasprotno pa je trava po travnikih prav

Kulturni pregled

Človek v očeh biologa

V marcu je izšla pri Stocku v Parizu knjiga Jeana Rostanda »Pensées d'un Biologiste« in dosega v nekaj tednih dvajset izdaj. Pisec je dobro znan v francoski znanstveni publicistiki; izdal je med drugim knjige »De la Mouche à l'Homme«, »Le Chromosome«, »La Vie et ses Problèmes«, »Hérédité et Racisme«. Njegova najnovejša knjiga je zanimiva, ker podaja v obliki kratkih sentenc, ponekod kar v aforistični zgoščenosti, nekako »filozofijo biologije«, misli o nekaterih bistvenih življenjskih problemih kakor se kažejo biologu.

Francozi imajo radi sentence, katerih tradicija sega k Pascalovim »Pensées« in k spisom moralistov 18. stoletja. Izmed modernih pisateljev goji to obliko v svojih filozofsko-pesniških spisih Belgijec Maurice Maeterlinck (zlasti v »Avant le Grand Silence«, »Le Sablier«, »Devant Dieu«, »La Grande Porte« i. dr.). Rostandove »Pensées d'un Biologiste« so že zaradi svoje biološke vsebine nenavadno zanimiva knjiga: od tod njihov izredni uspeh v izredno neprijetnem času. Toda prav ta čas, ki s tako silo izpreminja ljudi, odnosno boljše: odkriva njihovo pravo, vseh iluzionističnih mask sproščeno podobo — prav ta čas mora vzbuditi v mislečnem čitatelju zanimanje za »misli biologa«.

Pisatelj François Porché, ki je spisal knjigi uvod, upravičeno naglašja, da Rostanda približuje starim moralistom. Njegova izredna analitična sposobnost. S pro-

dornostjo razgledanega naravoslovca vrta Jean Rostand v najgloblje probleme človeškega bitja in žitja in skuša odgovorjati tudi na tako temna vprašanja, kakor sta n. pr.: Čemu smo na zemlji? Čemu je naše življenje? Vprašanje svrhe ostaja slej ko prej področje metafizike, vendar nočejo tudi biologi ostati ravnodušni pred njegovo vablivo, čeprav izredno megleno problematiko. Takisto zanima biologe stari problem svobodne volje in z njim združena uganika zla v človeku, ki je temeljno vprašanje etike in ena izmed priznanih zadev sleherne religije, zlasti še krščanske. Vprašanje različnosti človeških značajev je v nemali meri biološko vprašanje in marsikaj socialni pojav nam postane umljivejši, če ga osvetlimo z biološkim znanjem.

★ Jean Rostand je odličen spremljevalec na takih laičnih izletih v biologijo. Njegove knjige seveda ne smemo zamenjati s kakšnim uvodom v biologijo, kakor Pascalove »Misli« niso uvod v filozofijo ali v teologijo. Čitatelj, ki se je kolkaj bavitel z biologijo, ne najde v Rostandovi knjigi novih specialnih podatkov, marveč nove misli in presenetljive sklepe, ki jih je nabral na tem znanstvenem področju biolog, razširjen v filozofa in izoblikovan pod vplivi literarne kulture. Pri nas bi imel smisel in sposobnost za tako pisanje pokojni Pavel Grošelj, vendar je lahko samo Francoz tolikanj kakor Rostand izurjen v

kratkem izražanju analitičnih spoznav in sintetičnih misli. Brez stilskega vzora La Bruyèra in La Rochefoucaulda najbrž ne bi bilo avtorja »Pensées d'un Biologiste«, bil bi pa lahko pisec knjige »De la Mouche à l'Homme«.

Rostandove »Misli biologa« se bavijo najprej z vprašanji dednosti. Misterij postanka človeka ostaja kljub vsemu poznano bioloških dejstev misterij: vsak bodič človek je plod slučajev med milijoni možnosti: »Število dednih kombinacij, ki so mogoče v združitvi dvojice človeških bitij, ni nižje od stotine trilijonov. Iz ene same dvojice bi lahko poteklo dovolj bitij, da bi s svojo raznolikostjo množico obljubila več tako osebnih planetov, kakor je naša Zemlja. Vsak človek je imel trilijske možnih bratov.« (str. 2). Kljub temu se ljudje ne ponavljajo in vsak individui je biološko enkratno. »Če bi Zemlja trajala milijone stoletij, kakor ji obetajo astronomi, ni skoraj verjetno, da bi slepa muhavost dednosti ustvarila isto kromozomsko kombinacijo, kakor je bila naša in nas tako v drugič poslala na svet. Sličaj, ki je ustvaril človeka, ne more ustvariti dveh identičnih ljudi« (str. 41). »Ob istem času, ko nam biologija razodeva posebnost vsakega izmed nas, nas spominja tudi bratstva vseh... — Za biologa ni razredov: zanj obstoje samo posamezniki.« (str. 18).

Rostand pa priznava poleg dednosti, ki izoblikuje v glavnem somatični in delno tudi karakterno-psihični del naše osebe, vpliv okolja. »Vse, kar je poedinec v dobrem ali slabem, je zato, ker je dobil od svojih staršev take ali take molekule in ker je podlegel takim ali takim vnanjim vplivom...« (str. 23). Rostand zavrta svobodno voljo in se postavlja na deterministično stališče. S tega zrelšča obravnava tudi vprašanje napredka in vpraša-

nje zla v človeku. Biolog ostro razločuje med vrojenimi in pridobljenimi lastnostmi, med socialno kulturo in biološko naravo človeka. »Od vsega, kar se je človek naučil, izkusil, občutil v teku stoletij, se ni prav nič vtisnilo v njegov organizem, nič ni prešlo v njegovo naravo. Njegovega mozga ni prepojilo nič iz človeške preteklosti. Vse, kar je prispeval človek, je ostalo vnanje in površno. Ni se od veka do veka organično poduhovilo. Človeštvo je večna novinec, čigar meso ne dozoreva. Vsaka generacija se mora vsega znova učiti. In če bi bila jutri uničena vsa civilizacija in bi bil moral človek začeti vse iznova, bi se bil moral vrniti na isto izhodišče, iz katerega je izšel pred sto ali dvesto tisoč leti. Vse njegovo delo, ves njegov trud, vse njegovo trpljenje v preteklosti ne bi nič zaleglo in mu ne bi dalo nobene prednosti v razvoju... Človeška civilizacija ni zasajena v človeku, marveč je v knjižnicah, v muzejih in v zakonikih (str. 34). »Površina zemlje se je dokaj izpremenila, odkar se je pojavil na nji človek. Naša hereditarna dedščina je pa stabilnejša od celine« (str. 39).

★ Velik napredek biologije, zlasti odkar poznamo funkcijo žlez, odpira mnoge nove vidike, vendar pravi Rostand, da ni treba z zavistjo gledati na prihodnost, ko bodo tudi človeku lahko umetno določili spol in mu z dodatnimi hormoni dali določeno fizično in moralno osebnost. Znanost o hormoni nam je sploh odkrila močno indiskretno podatke o človekovih skrivnostih in je verjetno, da bo človeška vladateljnost kdaj tudi to zlorabljala, kakor izkorišča sedaj kemijo in fiziko za morilne namene.

Rostand se zaustavlja tudi na problemih ljubezni, staranja, smrti. V nadaljnjem (četrtem) delu svojih »Misli« se bavi z vprašanjem postanka življenja na zemlji, z razvojem živih bitij in z možnostjo življenja na drugih planetih. Posebno zanimiv je peti del, ki se dotika vprašanj: Kaj smo? Kakšen položaj zavzemamo v naravi? Kakšen je smisel našega obstoja, vrednost naše dejavnosti? V šestem in zaključnem delu so sami kratki aforizmi, tihoči se socialnih, kulturnih in moralnih stičnih točk z biologijo.

Misli biologa glede človeškega bitja, glede obvladavanja živalske nature v človeku, glede napredka in poduhovljenja naše osebnosti niso tako tolažilne, kakor so lahko misli verskih asketov, pedagogov, osamljenih filozofov in socialnih prerokov, misionarjev in vernikov. Ni vse zlo na svetu v gospodarskem ali duhovnem redu ali neredu: silno mnogo zla je v sami naravi, ki je neizprosna in nedostopna, zlasti če se poruši, razkroji idealna nadstava nad našimi goni in čustvi. Skozi vse ljudi in skozi vse narode teče neizpremenljiva dedščina žalostne človeške preteklosti in omogoča sredi največjega navideznega ali enostranskega napredka prodor barbarstva, zmago animaličnega...

V sedanjem času nam ni treba tega preveč dopovedovati. Kdor ima oči, lahko gleda... Kromozomi, ki v veliki meri odločajo našo usodo, ne poznajo civilizacije in so prav kakor priroda ravnodušni nasproti zlu in dobremu. S tega vidika nam ostaja samo eno: širiti in braniti duhovne dobrine, neugnan množiti idealno imetje človeških vrednot, ustvarjati svet, ki ne bo soglasen s prirodo, marveč jo bo premagoval tam, kjer je človek preko nje odkril svet čisto svojih, moralnih vrednot in odsev božanskega, absohutnega...

Domače vesti

Poglavje o resnici

Kaj hočemo vedeti o Rusiji? Resnico! Nič drugega kakor resnico. Naj se poslej zgodi karkoli, za vselej so pokopani časi, ko so nas iz tujine obilno krmili z grozljivimi poročili iz današnje Rusije, prav tako, kakor so se različni agenti zmanj prikazovali, da bi nam vtepli v glavo prepričanje, da so samo njihovi recepti zmogli ustvariti iz Jugoslavije zemeljski paradiz. Poslej hočemo resnice — a prav zastražar te težke besede naj povzamemo iz pravkar izišle knjige Vuka Dragovića »SSSR«, ki je našla tudi pri nas precejšen odjem, naslednje odstavke:

»Resnica o Sovjetski Rusiji, to je v resnici vprašanje zase. Glejte kaj: četrto leto dan za dnem pišejo o Rusiji. Od meridiana skozi najzadnjejšo točko pa dalje v smeri kakor se kmeta sonce po nebu, tja do Sahalina in Kamčatke, neutrudno pišejo, tiskajo in razširjajo — »resnico« o Sovjetski Rusiji. Vse to v tolikšni meri, da se tako imenovani dobri državljani mora zaskrbljeno vprašati: mar je res vse v redu s to »resnico«? Kajti v tej dobi je že dvestokrat pomrlo od gladi vseh 200 milijonov prebivalstva Rusije, postreljenih je bilo več generalov kakor imajo Sovjeti kaplarjev in v sami finski vojni je bilo sestreljenih toliko ruskih letal in uničenih toliko tankov, kolikor bi jih vse tovarne SSSR mogle le težko izgotoviti.

Henry Barbusse se je pred 10 leti bavil s tem vprašanjem. Baval se je z njim z bistri, ki je bila zanj vedno značilna. Tudi njemu, kakor tolikim pred njim in po njem, se je zastavljalo vprašanje: kakšna je čista resnica o Sovjetski Rusiji? Dolgo

jetih 100 gojencev. Šola se prične 1. oktobra in bo trajala tri leta. Gojenci imajo popolno oskrbo. Pogoj za sprejem je višji tečajni izpit in kandidati ne smejo biti mlajši od 18 in ne starejši od 22 let. Prošnje je treba vložiti do 15. avgusta. V vojno akademijo pa bo letos sprejetih 650 gojencev. Tudi tu je matura pogoj za sprejem. Pravico do natečaja imajo kandidati, ki so se rodili med 1. januarjem 1918 in 31. decembrom 1922. Podrobnosti dobijo starši pri pristojnih vojaških okrožjih.

* Hrvatski študenti dobijo v Bologni svoj kolegij. Hrvatsko vseučiliško društvo je zborovalo v terek na zagrebški univerzi. Predsednik društva je bivši rektor inž. Dj. Stipetić. Tajnik dr. Vladimir Bazala je zlasti obširno poročal o pokretu, da se za banovino Hrvatsko reši ilirsko-madžarski kolegij v Bologni. Kolegij je leta 1552. ustanovil zagrebški kanonik Pavel Zondi in ga namenil hrvatskim (»ilirskim«) in madžarskim študentom bolonskega vse-

— odlično parfimiranih — toči PARFUMERIJA »VENUS«, Tyrseva c. 9

30 KOLONJSKIH VOD

je razmišljal in precej izčrpan pisal o tem. Prišel je do naslednjega zaključka: pravcata vojna z odkritji, ki jo vodimo drug proti drugemu glede prave podobe SSSR, se mora nanašati na celne, ne pa na podrobnosti, kajti nasproti celoti je podrobnost lažniva... Prav to pa je tisto, česar nasprotniki SSSR niso nikoli delali. Nasprotno. Vželi so mikroskopsko podrobnost, jo povečali do orjaških razmer in iz teh nepačenih razmerij so izvajali zaključke, ki seveda ni mogel nikakor biti drugačen kakor potvorjen.

V vsakem pogledu — (izvemši, ako se človek ne spušta v globoko, temeljito raziskovanje sovjetskih razmer, za kar pa ima v tujini malo tehničnih možnosti) — je treba to vprašanje motriti v celinah. To ne pomeni, da je treba celote sprejeti ali odbijati kot a priori dobro ali slabo. Se manj kaže gladko preskakovati stvari. Pač pa se to pravi, da je treba katerokoli vrsto delavnosti katerekoli države pravilno vzeti kot celino, jo pošteno presoditi, kolikor je to mogoče, in dognati o njej kot celoti resnice.

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc. Jožefove grenčice.

* Predlogi za nove univerzitetne profesorje. Senat ljubljanske univerze je na večerajšnji plenarni seji sklenil predlagati predstavnemu ministru, naj se imenujejo za redne profesorje razširjene medicinske fakultete gg. docent in primarij dr. Božidar Lavrič iz Ljubljane, prvi asistent medicinske klinike dr. Karel Lusički iz Zagreba ter profesor dr. Hribar iz Maribora, na filozofski fakulteti pa dr. Niko Zupanič, za rednega profesorja etnologije in izredni profesor dr. Fran Šturm za rednega profesorja romanistike.

* Tudi svečanost v Zagorju je preložena. Sokolsko društvo v Zagorju ob Savi obvešča vsa br. sokolska društva, kakor tudi vso javnost, da je proslava 50letnice našega društva in odkritje spomenika blagopojemnemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju preloženo na nedoloten čas. Prireditelj je bila najavljena za 16. junij, ki pa se bo zdaj vršila po predhodnem obvestilu.

* Promocija na Aleksandrovi univerzi. Promoviran je bil večeraj za doktorja filozofije gospod Gabriel Tomazič, asistent botaničnega inštituta.

* Sprejem v vojno akademijo. Razpisana sta natečaja za sprejem gojencev v vojno in letalsko akademijo. To bo gotovo zanimalo starejši marsikatero abiturienta. Potreben je čim večji odziv, da bo država dobila čimbolj izbrani oficirski naraščaj, za katerega skrbi takoj s sprejemom v akademijo. V letošnjo akademijo bo letos spre-

učilišča. Po vojni so si Madžari prisvajali ta kolegij. Ker ni hrvatsko-italijanske komisije za kulturno vzajemnost, je hrvatsko vseučiliško društvo prevzelo skrb, da pripade kolegij v svojem »ilirskem« delu hrvatskim študentom. Odbornik Hinko Wolf je v Bologni raziskal arhive in bo najdeno gradivo v kratkem objavljeno, s čimer bodo pobite madžarske trditve, da je kolegij izključno njihova last. Doslej je pokret že uspel v toliko, da je madžarska vlada pustila v zahtevi po celotnem kolegiju. Italijanski minister narodne prosvete, g. Botai, je obljubil, da bo zgrajeno posebno poslopje za hrvatske ali madžarske študente. Tako bo torej kolegij razdeljen. Hrvati iz več razlogov stremijo po stari zgradbi kolegija, ki ima svoj zgodovinski pomen. Madžari pa dobijo novo poslopje.

* Dober je švedski granit, še boljši pa domači jabolani. V Zagrebu že osem mesecev gladijo podstavek za spomenik kralju Tomislavu. Izdelujejo skupno 112 granitnih kvadrov. Granit so pripeljali iz Karlskrona na Švedskem tik pred sedanjo vojno na zapadu, in sicer v treh pošiljkah v razdobju od meseca do meseca. Za prevoz je bilo treba 17 vagonov, saj tehtajo posamezni kvadri do 10 ton. Švedski granit »virbo« je znan kot zelo primeren za podstavke spomenikov in za spomenike vobče. Je trd, masiven in dolgo vzdrži polituro. Kamen, ki je namenjen za Tomislavov spomenik, je pisan in se v njem preliva različne barve. Strokovnjaki sodijo, da se bo zelo lepo skladal z bronastim spomenikom. Vendar pa vseučiliški profesor dr. Tučan, ki je eden izmed naših najboljših strokovnjakov mineralogov, zatrjuje, da imamo v Jugoslaviji še vse boljše kamen za spomenike. To je naš jabolani, ki je čvrstejši in bolj žilav od švedskega granita. Znanstveniki ga imenujejo »gabbro«. To je vobče najbolj žilav kamen, najtrajnejši, ki mu niti granit in sijeniti niti porfirji niso dorasli. To je kamen z obale Neretve, izpod Prenja pri Jabolanci, na železniški progi med Kojncem in Mostarjem. Se Ivan Mestrovic je izdelal iz jabolani spomenik Nezanemu junaku na Avali, ker je Viteški kralj izrecno želel, da bodi ta spomenik delo domačega umetnika in kamen iz domačih planin.

* Tovarne cementa ustavljajo obrat. Tovarna cementa Dalmatija v Kaštelu Sućurcu pri Splitu je v terek odpovedala vsem svojim delavcem. Prizadetih je nad 200 mož. Obrat je bil že ves zadnji čas skrčen, ker se je zaradi zastoja v izvozu nakopičilo po skladiščih in silosih že okrog 3000 vagonov cementa. Tovarna Split na Majdanu, ki takisto obratuje v omejenem obsegu, je v terek odpovedala obalnim delavcem v Vranjicu, kjer so cement v tovornjakih na ladje. Dalmatinska industrija ce-

Stijajna in duhovita filmska komedija o spretnih zločincih in njihovih žrtvah. Misteriozna drama močne vsebine, prepletena z zdravim humorjem in s spretnimi triki. — KINO SLOGA, tel. 27-30. — Danes ob 16., 19. in 21. uri vlogi: Melvyn Douglas, partner Grete Garbo v filmu »Ninočka« in nova filmska lepota Florence Rice.

menta je v precej kolidirnem položaju. Tri četrtine njene proizvodnje so se izvažale v tujino. Uporaba na domačih tržiščih ni porastla in tako ne kaže drugega kakor omejevanje in ustavišnje obrate.

* Službeni list dravske banovine je prišel v 45. številki od 5. junija: uredbi o pomožni vojski državne obrambe; uredbi o prometu s koruzo; tolmachenje čl. 8. o opravljanju višjega strokovnega izpita za zvanje zdravniškega asistenta; spremembo razpisa o ocarinjanju nafte; spremembo o proračunu mestne občine celjske in spremembo o staležu državnih in banovinskih uslužbencev na področju dravske banovine.

* Rimsko povabila zagrebškemu rektorju. Zagrebški listi beležijo, da je rektor kraljevega vseučilišča v Rimu povabil profesorja zagrebške univerze g. Mirka Deonovca, naj pride predavati na rimsko vseučilišče. Predavanje bo enkratno in naj bi se s tem manifestirali prijateljski stiki med rimskimi in zagrebškimi znanstveniki.

* Redko seme, redko cvetje. V »Politiki« pripoveduje neki čitatelj: Bil sem nedavno na zglednem posvetu v Banatu, kjer posvečajo veliko pozornost tudi cvetju. Želel sem dobiti seme kakšnega redkega cvetja, da bi razveselil ženo, ki cvetje zelo ljubi. Komaj, komaj so našli neko izredno dragoceno seme, kilogram stane, kakor so mi rekli, 500.000 din. »Mar je sploh na svetu tako dragoceno seme?« sem začuden vprašal. — »Da, da, so še dražja semena na svetu.« Kupil sem nekaj malega in plačal 50 din. Naj bo, sem si dejal, samo da vidim, kakšno bo to čudežno cvetje. Dali so mi tudi navodila, kako je treba to cvetje gojiti. Moja žena je nestrpno pričakovala trenutka, ko bo zagledala redko cvetje. Lepega jutra stopila na vrt in vzklíknevala od veselja, kajti že od daleč sva videla, da je rastlina priklila iz zemlje. Ko pa sva se približala, sva morala na svojo veliko žalost pripoznati, da sva vzgojila — redkevce.

* Poroka. V ponedeljek 3. t. m. sta se poročila v Slavonskem Brodu g. Lojze Iljiča, odvetniški pripravnik, in gđc. Nuška Fistar-Copova. Čestitamo!

* Ob koncu šolskega leta nagrade dobri študenti. V decembru so dobili nagrade dobri študenti. V decembru so dobili nagrade dobri študenti. V decembru so dobili nagrade dobri študenti.

* Silno neurje je gospodarilo v noči od ponedeljka na torek nad Bosansko Krajino. V okrajih Jajce in Banjaluka so se vrstile nevihte in so se trgali oblaki, da so posledice občutne kakor že dolgo ne. V enem samem gozdu blizu Jajca je hudourje odneslo 300 kubikov hlodov in drugega gradbenega lesa. Zdjaj režejo les iz Vrbsa, ki ga odnaša proti Savi. Oblavista so storila vse, da se obvarujejo obrambni nasipi pred porušenjem ter po stalnih nevihtah venomer grozijo nove povodnji. Neurje je divjalo tudi nad Bačko. Donava sept. grozi s povodnjo. V Srbiji se je razvila reka Milava. — Usodna povodenj je zadel v noči na pretekli terek Negotin in okoliške kraje. Že nekaj dni je v vsej Timočki Krajini močno deževalo. Okrog polnoči je začelo vodovje vdirati v mesto. Panika je bila tem večja, ker je voda zalila tudi električno centralo, da ni bilo luči v mestu. Ljudje so se reševali, kakor so vedeli in mogli. Nekateri hiše so se v teku noči porušile, nekaj pa jih bo še razpadlo. Škoda je zelo velika.

* Sončne pege in pojavi padavice. V hrvatskem »Socialno-medicinskem pregledu« je objavil zdravnik dr. Grga Bobić razpravo o zvezi med pojavi padavice in nekimi kozmetičnimi fenomeni, zlasti sončnimi pegami in vremenskimi nepravilnostmi. Največje število epileptičnih pojavov v panonski nižavi je v marcu, potem pa v krivulja stalno pada. Največ nastopov je med 4. in 6. uro jutraj in okrog 10. ure, najmanj pa okrog polnoči. So tudi komulirani nastopi, pojavi padavice najmanj trikrat na dan in najmanj dva dni posebej. Raziskovalec je ugotovil, da je bil za časa takih komuliranih nastopov zrak poln vlage. Razen vlage, oblačnosti, deževja, snega in močnih vetrov ter revolucij na soncu imajo najbrž vpliv na padavice tudi atmosferski parasti. To so našli elektronski netični nagajivci, ki našim čutilom niso dovolj jeli, ki jih pa posebno dobro odkriva radarska tehnika. Ti parasti so najbolj delavni ob viharjem vremenu. Poleti so delavnejši kakor pozimi, ob mrzlih dneih. Za Paracelsus je primerjal človeka z vse-

Zanimiv problem, katerega želi vsaka žena poznati: Da li jo njen mož trpi v svojem uradu? Odgovor na to vevlačno vprašanje boste videli v tem sijajnem in duhovitem filmu. V glavni MOJ MOŽ JE ZAPELJIVEC (V MREŽAH GANSTERJEV).

OGLEDITE SI BOZANSTVENI FILM Njegovo življenje, ustvarjenje, ljubezen in smrt. — Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri. ZARAH LEANDER — HANS STUWE.

ČAJKOVSKI KINO MATICA, tel. 21-24

Film mladosti NJENA PRVA LJUBEZEN z mlado Deanne Durbin v glavni vlogi in Melvyn Douglasem, znancom iz filma »Ninočka«. KINO UNION, tel. 22-21. — Ob 16., 19. in 21. uri!

mirom in prikazoval padavico v človeku podobno viharju v vsemirju. Po njem se lahko reče, da so veter, blisk, strela in dež neke vrste epileptični pojavi prirode.

* Smrt blage žene. V terek ob pol 5. zjutraj je nehale utripati blago srce gospe Franciške Veberjeve, žene uglednega obrtnika, sobosilkarja g. Vinka Veberja v Gorjani pri Bledu. Pokojna je bila hčerka znanega »Trebušnika«, pokojnega Kržišnika iz Zirovnice. Bila je vzorna nacionalna žena, zvesta družica in najboljša mati. V zakonu je dala življenje trem otrokom. Sin Stanko je postal pred leti žrtve nesreče v tovarni KID na Jesenicah. Pokojna mati ni mogla nikoli preboleti te bridke izgube. Ostala sta sin Vinko in hčerka Marica, ki sta že oba preskrbljena. V trenutku, ko sprejema večna mati zemlja v naročje to blago ženo, izražamo žalujočim svoje iskreno sožalje!

* Največji Kmetijski dom v Hrvatskem Zagorju bodo zgradili v Mariji Bistrici, znani božji poti, kamor zahajajo tudi slovenski ljudje z Dolnjega Posavja in njegovega zaledja. Romarska cerkev sama bo po navodilih metropolitov dr. Stepinca docela obnovljena. Novi Seljački dom je že pod streho, zmanjkalo pa je sredstev za nadaljnja dela. Zato so zdaj uvedli nabiralno akcijo, da bodo lahko dom dovršili.

* Pozitivna mati je rešila dva sinčka. Ljudje v gornjem delu Illice v Zagrebu so bili v terek pricu precej razburjivega prizora. Dva skromna fantiča, prvi star 6, drugi 11 let, sta šla čez ulico. Naenkrat sta se znašla med dirajočimi avtomobili. Ko je bila nevarnost najhujša, je s pločnika skočila za njima skromna žena. Manjkal je le še trenutek do strašne nesreče, toda tedaj so začele zavore avtomobilov, neznanca žena je vzela mlajšega fantka v naročje, drugega pa porinila pred se in že so se vsi trije znašli na pločniku. Vse se je odigralo s filmsko brzino. Pogumna žena je bila Marija Funjekova, ki je rešila svoja dva sinčka. Ima še enega, starejšega sina. Sama izdeluje lične pletene košarice, njeni sinčki pa jih prodajajo po Zagrebu. Tako so tudi tokrat bili na poslovnem pohodu po mestu.

* Avtobus, poln potnikov, je zgorel. V bližini Obrenovca je nastal ogenj v motorju avtobusa, ki obratuje med Beogradom in Valjevom. Med potniki, ki jih je bilo polno v avtobusu, je nastal strahovit preplah. Nekateri so se razbili šipe in poskakali iz gorečega avtobusa, ki ga ni bilo mogoče ustaviti in je še kar divjal po cesti, čeprav je bil šofer že ves v ognju. Na posled se je avto vendarle ustavil, toda med tem so potniki že vsi poskakali na cesto in se jih je pet precej hudo ranilo. Avtobus je napravil gospodarju 150.000 din škoda.

* Bratski spor za veliko dediščino. V Šabcu je nedavno umrl eden največjih ondotnih bogatašev Aleksa Knježević. Njegovo posestvo obsega 170 ha plodne zemlje v Mačvi, opekarno, 10 hiš v Šabcu in Okrožno banko, pri kateri je imel štiri petine delnic. Za to dediščino se sedaj pravda pokojnikova nečaka Todor in Dimitrij Knježević poslednja moška potomeca te stare šabačke milijonarke družine. Zadeva se bo obravnavala pred okrožnim sodiščem in zbuja mnogo pozornosti.

Iz Ljubljane

* Rdeči križ ne bo imel letos običajne kresne veselice na Ljubljanskem gradu. Namesto te prireditve bo v nedeljo 23. t. m. od 9. do 13. ure nabirali dan prostovoljnih prispevkov za nabavo samarjanske opreme in sanitetnega materiala. Ker je to važna in nujno potrebna zbirka, prosijo Rdeči križ, vsa nacionalna in humanitarna društva za sodelovanje. Vse dobrotnike, ki so namenili darove za kresno prireditelj, prosijo, da se te akcije spomnijo z denarnim prispevkom — položnica št. 11104, telefon št. 40-31. Pri nabirani akciji bo koncert vojaške gošbe pred Narodnim domom.

* Sprejemni izpiti za I. razred na državni klasični gimnaziji v Ljubljani bodo dne 24., 25. in eventualno 26. junija od 8. dalje. Prošnje za sprejemni izpit bo sprejemalo ravnateljstvo 22. junija za učence z začetnicami A do M, dne 23. junija od N do Z, dne 24. junija pa za zamudnike. Prošnje je treba kolicovati z deset dinarskim državnim kolikom ter ji priložiti spričevalo 4 razreda ljudske šole in rojstni list. Sprejemni izpit morejo delati samo učenci, rojeni v letih 1927, 1928, 1929 in 1930. — Ravnateljstvo.

* Poroka. Danes ob pol 17. se poročita v cerkvi Sv. Jožefa gđc. Helenka Rosova in g. Janez Hing, oba iz znanih ljubljanskih družin. Čestitamo!

* Zadržna produkcija šole Glasbene Metice bo jutri, v petek ob 18.15 v veliki Filharmonični dvorani. Na tej produkciji bodo nastopili naslednji gojenci: iz oddelka za klavir: Masle Jožica, Plut Steško, Oblak Roman, Saršon Mira, Osterc Lidija,

Trgovina s kovčegi

ROSSI

TRST, Via Ponchielli N. 3 Piazza Caduti fascisti N. 4 Telefon šte. 89-53

TOVARNA DEZNIKOV trgovina na debelo in drobno

Torbice - kovčegi - skrinje - palice itd. Popravila v teku dneva.

INSERIRAJTE V »JUTRU«!

Tekma pevk in pevcev v gledališču

Uprava ljubljanskega gledališča name-rava ob sklepu sezone prirediti nad vse zanimiv in originalen večer v operi. Po vzoru državne opere v Parvavi, kjer so pred leti na podobni prireditvi odkrili poleg drugih lepih glasov tenorista Jana Kiepura, ki je postal kasneje slovit operni in filmski tenor, razpisuje gledališče natečaj. V ta namen poziva člane pevskih in cerkvenih zborov po vsej Sloveniji, kakor tudi vse, ki se zanimajo za petje, imajo lep glas in se žele posvetiti pevskemu poklicu, naj se prijavijo do 16. t. m. na naslov uprave Narodnega gledališča v Ljubljani. Vsak interesent naj sporoči svoj naslov in vsaj dve pevski točki, ki sta lahko umetni ali narodni pesmi ali operni ariji, ki jih bo pel na tem večeru. Prireditelj bo 23. t. m. ob 20. v operi. Predvsem pridejo v poštev tenorji, vendar pa so dobrodošli tudi baritoni in basji ter soprani in altji.

Na tej prireditvi bo imelo obdnstvo možnost, spoznati pevski material, ki ga premore Slovenija, in pokazati s svojim odobranjem, kateremu izmed nastopajočih pevcev bi prisodilo največ upanja za bodočnost. Pri tej izbiri gre za to, da dobimo pregled čez naš pevski naraščaj, odnošno da izberemo gledališki strokovnjaki ustrežajoče glasove ter jih ohranijo v evidenci za primer potrebe, ko bo treba izpopolniti pevstva mesta, bodisi v zboru, bodisi med solisti opere.

Kakor je pokazala dolgoletna skušnjava, so prišli mnogi najlepši glasovi, kar jih premore naša opera, s podočjetja.

Zapiski

Usoda belgijskih umetnin. V jubilejnem članku o Rubensu smo zabeležili vest, ki se je tiste dni razširila v tisku drugih narodov: da bi znana usoda avtomobilov, ki so odpeljali v Pariz največje umetnine belgijskega muzeja. V najnovejših »Les Nouvelles Littéraires« (Pariz, 1. junija) čitamo isto vest s pripombo: »Zaman smo se trudili, da bi pri najbolj poučenih virih dobili potrdilo tega glasu, ki se nam zdi čisto neverjeten. Ob našem odhodu iz Bruslja so bile slike še vedno zavite in vložene v kleti, ki so s posebnimi napravami varovane pred bombardiranjem. Vse kaže, da so še vedno tam spravljene.«

Nova številka »Savremeni«a. Pravkar izšla 11. številka revije »Savremeni«, ki jo izdaja Društvo hrvatskih književnikov v redakciji dr. Ilje Jakovljevića, prinaša na uvodnem mestu politično zanimivi in aktualni članek dr. Ilje Jakovljevića »Razprave o hrvatski avtonomiji«. Eden izmed vodilnih hrvatskih pesnikov, T. Ujević, je prispeval ciklus petih sonetov z naslovom »Stenodaktilografkinja«. Znani pesnik in pripovednik Ivo Kozarčanić objavlja odlomke iz daljše pripovedne proze z naslovom »Mlada vodica, Ilja Jakovljević objavlja iz svoje najnovejše pesniške zbirke pesem, »Nauči šešir na čelo in iz starejših svoje tvorbe moti »Subotac«. Rasim Filipović nas vodi v svet hrvatskih muslimanov z odlomkom daljše povesti »Na vrelom suncu«. Vlado Vlaisavljević je zastopan s pesmima »Rano proljeće« in »More spava«. Inž. Marjan Matjašević je pri-

speval članek »Gospodarsko-političke mere za obranu čuma«. Z ameriškim pisateljem Johnom Steinbeckom seznajajo čitatelji pripovedna proza »Ubojca«. Kakor v vsaki številki, je tudi v tej feljton obilen in zanimiv. Poleg Feljtona o spletnem pripovednevu iz pesnika pesnika Vukoslava Majera je objavljeno v tej številki poročilo o nastopu deveterice hrvatskih književnikov v Mariboru, dalje poročilo, ki sta ga priobčila o njihovem letarnem večeru »Hrvatski dnevniki« in »Maribor Zeitung«. Zanimiv je tudi prispevek »Hrvatske pesme Ruže Lucije Petelinove«, ki vsebuje šest pesniških potkusov te slovenske pesnice v hrvatskem jeziku. V zvezi je nadalje članek Ivana Gorana Kovadića o večeru mladih hrvatskih pesnikov, St. Atanasova članek o belgijskem pisatelju Elinu Pellinu in poročilo o angleški knjigi, ki bi se prečljudenosti vasi.

Slovenski Pravičnik prinaša v najnovejši 5-6 številki naslednje članke: dr. Vladimir Kukuljan. Proglajanje upravnih aktov za pčice po paragrafu 135 št. 3 zup: dr. Božidar Kobe, Ivršba na pravice intelektualne svojine; dr. Alojz Finčgar, Sporna meja; dr. Janko Vrančič, Odnova postopka in spreminjanje odločb o socialnem zavarovanju. Med književnimi poročili piše M. Škerlj o delu Lorenza Mosse »Locheck e l'assaggio circolare secondo la nuova legge«, dr. Metod Dolenc poroča o razpravi Viktorja Kučičića »Veronica Desenička u svetlu historije«, dr. Gorazd Kušej se bavi s knjigo Vilhelma Glungerja »Theorie der Politik«, dr. Stojan Bajić pa z zbornikom »Les tribunaux du travail«. Številko zaključujejo krajša poročila in vesti. V prilogi so izšle nadaljnje odločbe kassacijskega sodišča v kazenskih in upravnih stvareh.

Gospodarstvo

Gibanje zaposlenosti v Jugoslaviji

Osnovni urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu objavlja podatke o gibanju števila zavarovancev pri vseh krajevnih organih v Jugoslaviji v mesecu maju. Medtem ko je bil razvoj v februarju v toliko neugoden, da se je število zavarovancev iz sezonskih razlogov povečalo le za 15.104 (lani za 44.579), je statistika za mesec maj prinesla nekoliko ugodnejšo sliko, kajti število zavarovancev se je povečalo v primeri s prejšnjim mesecem za 38.676 (lani le za 23.013). Skupno število zavarovancev je naraslo v maju na 704.824. Večji sezonski dvig števila zavarovancev v maju je pripomogel, da smo zopet dosegli ostanek števila zavarovancev v maju prejšnjega leta, in sicer za 1291, medtem ko smo v februarju zaostajali v primeri z lanskim februarjem za 15.104. Skupno število zavarovancev v Sloveniji, v banovini Hrvatski in na ostalem področju je bilo v maju v primeri z januarjem naslednje.

	januar	maj	razlika
Slovenija	101.117	108.498	+7.381
Ban. Hrvatska	209.133	225.150	+16.017
Ostale banovine	340.794	370.176	+29.382

Skupaj 651.044 704.824 53.780
Sezonski dvig zaposlenosti od januarja do maja je znašal v Sloveniji 7,3%, v banovini Hrvatski 8,1% in v ostalih banovinah 8,6%. Od skupnega števila zavarovancev v Sloveniji je v maju odpadlo na okrogni urad v Ljubljani 97.160 zavarovancev, na bolniško blaginjo TBPD 10.373 zavarovancev in na bolniško blaginjo Merkurja 965 zavarovancev.

V primeri z lanskim marcem se je letos

najbolj povečala zaposlenost v strojni industriji, v industriji papirja, v tobačni in kemični industriji. Manjša pa je bila predvsem zaposlenost v tekstilni in lesni industriji, pri visokih gradnjah, v usnjarski industriji in v industriji gradbenega materiala.

Od posameznih okrognih uradov, kažeta največji prirastek števila zavarovanih članov okrognih uradov v Beogradu (plus 3,9%) in v Skoplju (plus 2,4%). Najobčutnejše nazadovanje pa beležijo okrogni uradi v Petrogradu (-8,3%), v Nišu (-7,7%) in v Karlovcu (-5,2%).

Povprečna dnevna zavarovana meza vseh zavarovancev v Jugoslaviji je znašala v maju 25,41 din, kar pomeni nasproti lanskemu maju povečanje za 1,65 din, nasproti letošnjemu februarju pa povečanje za 0,41 din. Na področju dravske banovine je znašala povprečna dnevna zavarovana meza 27,19 din, na področju banovine Hrvatske 26,85 din in v ostalih banovinah 24,01 din. Nasproti letošnjemu januarju znaša povečanje povprečne dnevne zavarovane meze v Sloveniji 0,96 din, v banovini Hrvatski 0,45 din in v ostalih banovinah 0,84 din.

Celotni zaslužek zavarovanih delavcev in nameštencev je znašal v maju v vsej državi 447,8 milijona din nasproti 417,3 milijona din v lanskem maju. Zaslužek delavcev in nameštencev v Sloveniji je dosegel v maju 73,8 milijona din, v banovini Hrvatski 151,8 milijona din in v ostalih banovinah 222,2 milijona din. Celotni zaslužek v prvem letošnjem četrtletju pa je znašal v Sloveniji 208,4 milijona din, v banovini Hrvatski 431,9 milijona din in v ostalih banovinah 625,6 milijona din.

Pred obnovitvijo obratovanja v državnih tvornicah svile

V zadnjih letih so prišle naše državne tvornice svile ponovno v težkoče, ki so imele za posledico razne ukrepe za reorganizacijo, lani pa je bila z uredbo 2. septembra ustanovljena Privilegirana d. d. državnih tvornic svile v Beogradu, z glavnico 30 milijonov din. Pri ustanovitvi te družbe je polovico glavnice vpisala država na ta način, da je prepustila družbi vse nepremičnine, naprave in inventar državnih tvornic svile v Novem Sadu, Novem Kneževcu in Pančevu, drugo polovico delnic pa so vpisali državni denarni zavodi v enaki delih (Državna hipotekarna banka, Poštna hranilnica in Privilegirana agrarna banka). Nova družba je 29. novembra lanskega leta prevzela vso imovino in obveznosti prejšnje direktorije za svilarstvo.

Do te najnovejšje reorganizacije je prišlo zaradi dosedanjih slabih rezultatov, ki so jih zabeležile vse tri državne tvornice v zadnjih 20 letih. Glavna državna blaginja je morala ponovno izplačati garancijske bone, ki jih je dala direktoriji za svilarstvo. V zadnjih letih so tvornice prišle v finančno in tehnično pogledu v tako hude stiske, da so morale obratovanje ustaviti. O prilikah prevzema je bil izvršen popis aktiv in pasiv, pri čemer je bilo ugotovljeno, da je za 37,5 milijona din aktiv in za 49,7 milijona din pasiv. Tehnične naprave tvornic so zastarele. Tvornica v Pančevu miruje že 9 let, ostali dve tvornici pa ne obratujeta že tri leta. Tvornica za izdelovanje svilene preje in niti v Novem Sadu je bila urejena šele leta 1934, vendar z zastarelimi stroji in so strokovnjaki ugotovili, da so naprave bolj primerne za predelovanje bombaža, nego za svilo. Nadalje je bilo ugotovljeno, da so pogonski stroji 10 krat močnejši, nego bi bilo treba.

Upravni odbor nove družbe je v zadnjih mesecih izdelal načrt za nadaljnje obratovanje in za modernizacijo tvornic. V bodoče bodo tvornice izdelovale le polizdelke in torej ne bodo konkurirale privatni industriji. Nakup svilenih kokonov bo centraliziran. Z uredbo o proračunskih dvanajstih letih je sedaj tudi odvisen dolg nasproti glavni državni blaginji v višini 6,5 milijona din in dolg fonda za pospeševanje svilarstva v višini 2,4 milijona din. Obnova samih tvornic pa gre za tem, da se obrati vzposobijo za izdelovanje fine svilene preje in niti predvsem za izdelovanje finih tkanin in svilenih nogavic. Družba je vstopila že v stike z italijanskimi tvrdkami, ki bodo dobavile potrebne stroje, zlasti za tvornico v Novem Sadu in Novem Kneževcu. Najprej bo pričela znova obratovati tvornica v Novem Kneževcu, pozneje pa še novosadska tvornica. Od svilenih tkanin bo družba izdelovala le svileno platno za padala, sicer pa bo prodajala polizdelke domači industriji. Po informacijah beograjskega »Vremena« je pričakovati, da bodo prejšnji odgovorni činitelji poklicani na odgovornost za prejšnje poslovanje in za pogreške, ki so povzročile, da so ta državna podjetja prišla v tako stanje, da skoro ni bilo več izhoda.

Gospodarske vesti

— Terminko poslovanje z angleškimi funti. Kakor smo že poročali, je devizni odbor Narodne banke sklenil odobriti terminko poslovanje z angleškimi funti. O tem so pooblaščen denarni zavodi prejeli naslednja navodila: 1) Prodajo angleških funtov na termin lahko vršijo pooblaščen zavodi preko borz v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani za račun izvoznikov našega blaga v inozemstvo. Ob sprejemu naloga za terminko prodajo mora izvoznik dati denarnemu zavodu izjavo, da se določena deviza nanaša na že sklenjeno prodajo blaga za naveden termin. Ob tem terminu je izvoznik dolžan devizo izročiti. Denarni zavod mora od izvoznika zahtevati na vpogled dokaze, da je prodaja dejansko sklenjena. 2) Nakup angleških funtov na termin lahko vršijo pooblaščen denarni zavodi preko domačih borz na račun uvoznikov blaga iz neklirinskih držav in to samo za njihove stvarne potrebe. Ob sprejemu naloga za terminko nakup angleških funtov so pooblaščen denarni zavodi dolžni pribaviti od uvoznika uvozne in druge listine iz člena 3. deviznega pravilnika in ostala odobrenja, ki so v posameznih primerih potrebna (n. pr. za plačilo uvoza, izvršenega pred več nego enim letom). Če uvoznik še nima uvoznih dokumentov, mora izročiti pooblaščenemu denarnemu zavodu dovoljenje za plačilo v naprej in predpisano obvezo. 3) Rok za

dobavo kondenzatorskih cevi. — Dne 20. junija bo pri upravi 1. oddelka vojno-tehničnega zavoda v Hanjrijevu pri Skoplju licitacija za dobavo pločevine, zakovic, žebeljev, smirkovega platna, orodja, vijakov, azbesta i. dr. — Dne 20. junija bo pri upravi drž. monopolov v Beogradu licitacija za dobavo 6000 kg gumi arabike v zrnu. — Dne 20. junija bo pri komandi dravskega žandarmerijskega polka v Ljubljani licitacija za dobavo okrog 250 kub. m bukovih drv.

— Dobave. Gradbeni oddelek direktorije drž. železnice v Ljubljani sprejema ponudbe za dobavo mehkega rezanega lesa. Štab mornarice v Zemunu sprejema do 7. junija ponudbe za dobavo večje množice bombazne preje. II. Hidroplanska komanda, Divulje, sprejema do 8. junija ponudbe za dobavo desk in grečic. Uprava vojno-tehničnega zavoda v Kragujevcu sprejema do 8. junija ponudbe za dobavo kemikalij, do 11. junija pa za dobavo stroja za brušenje orodja ter raznih žag.

— Licitacije. Dne 7. junija bo v intendanturi štaba jadranske divizijske oblasti v Splitu licitacija za dobavo večje množice petroleja.

Borze

5. junija

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinški čeki nespremenjeno 14,70 — 14,90. V grških bonih je tendenca nadalje čvrsta in je bilo v Zagrebu povpraševanje po 30, v Beogradu pa je bil promet po 32. Bolgarski klirinški čeki so bili v Beogradu zaključeni po 85. Tečajni na svobodnem trgu se nadalje ravna po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je vojna škoda pri slabi tendenci notirala 390 — 391 (v Beogradu je bil promet po 390,50 — 391). Do zaključka je prišlo le v delnicah PAB po 170.

DEVIZE

Ljubljana. Oficialni tečaj: London 140,96 — 144,16, Pariz 79,59 — 81,89, New York 44,25 — 44,85, Curih 993,81 — 1003,81. Tečaj na svobodnem trgu: London 174,40 — 177,60, Pariz 98,53 — 100,83, New York 54,80 — 55,20, Curih 1228,10 — 1238,10.

Curih. Beograd 10, Pariz 8,05, London 142,75, New York 446, Milan 22,50, Madrid 45, Berlin 178,25, Stockholm 106,25, Sofija 400, Varšava 90, Budimpešta 79, Atene 3,00, Carigrad 3,00, Bukarešta 2,25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 390 — 391, 4%, agrarne 50,50 — 51,50, 6% beguške 64 bl., 6%, dalm. agrarne 55 bl., 7%, stabiliz. 94 bl., 7%, invest. 96 bl., 7%, Blair 84,50 bl., 8%, Blair 94,50 bl.; delnice: PAB 174 — 176 (170), Trboveljska 245 den., Gutmann 55 bl., Šečera Osiček 220 den., Osijska ljevaonica 160 den., Isis 31 den., Oceania 600 den., Jadranska 400 den.

Beograd. Vojna škoda 390 — 391 (390,50 — 391), 4%, severne agrarne 49 den. (49), 6% beguške 61 — 62 (62), 6%, dalm. agrarne 53,50 — 54,50 (54 — 54,50), 7%, Seligman 101 den., Blair 83,50 — 84,50 (84), 8% Blair 93,50 den., (94), Narodna banka 7800 — 7900 (7900).

Blagovna tržišča

2170

+ Chicago, 5. junija. Začetni tečaj: pšenica: za julij 80,75, za sept. 81,25; koruza: za julij 62, za sept. 61.

+ Winnipeg, 5. junija. Začetni tečaj: pšenica: za julij 74,75, za okt. 77,125.

+ Novosadska blagovna borza (4. t. m.). Tendence čvrsta. Pšenica: baška okolica Novi Sad 247 — 249; sremska 247 — 249; slav. 247 — 249; ban. 247 — 249; baška ladjia Tisa 250 — 252. Rž: baška 208 — 210. Oveš: sremski 201 — 203; slavonski 203 — 205. Ječmen: baški in sremski 64/65 kg 205 — 207,50. Koruza: baška 199 — 201; par. Indija 199 — 201. Moka: baška in ban. »Og« in »Ogg« 362,50 — 372,50; »2« 342,50 — 352,50; »5« 322,50 — 332,50; »6« 302,50 — 312,50; »7« 272,50 — 282,50; »8« 175 — 180. Otrba: baški in sremski 162,50 — 165; banatski 160 — 162,50. Fižol: sremski beli brez vreč 435 — 440.

Podrobnosti o treh smrtnih žrtvah

»Jutro« je že v večerajšnji številki poročalo o treh smrtnih žrtvah v kranjskem okolišu. Prejeli smo še naslednje poročilo z nekaterimi podrobnostmi:

V tork je v zgodnjih urah javil prometni uradnik z železnice postaje v Kranju policiji, da je našel službojuči železničar na četrtem tiru na postaji od vlaka povoženega starejšega moškega. Komisija, ki se je takoj odpravila na postajo, pri

mrtvem ni našla nobenih dokumentov ali stvari, po katerih bi bilo mogoče ugotoviti, kdo je neznanec, ki mu je verjetno lo-komotiva ali pa vagoni odrezala desno roko v rami in nogo v členku, dohl pa je tudi jako težke poškodbe na glavi in je verjetno zaradi prebita lobanje nastopila takojšnja smrt. Komisija je odredila prevoz v mrtvašnico.

Vest o mrtvem neznanecu se je kmalu raznesla po mestu in že dopoldne je javila policiji Frančiška Jenko iz Strazišča, da je v mrtvecu spoznal sestanovca Mihaela Primožiča iz Hotovelj, občina Gorenja vas nad Škofjo Loko, ki je bival v zadnjem času v Strazišču pri svojem sinu. Iz izpovedi znancev in sorodnikov se je v marsičem pojasnila zagonetna smrt. Vsi so namreč trdili, da je pokojni Primožič kazal zadnje dneve močne znake živčne bolezni. Vse kaže, da se je tudi sam pripravil na smrt, saj je večkrat zahteval duhovnika, da bi ga izpovedal in obhajal. Kakor pravijo, je tudi dan pred nesrečo prejel obhajilo. V tork zjutraj pa je gotovo pri nočnem bledenju po okoliščini Strazišča zašel na kolodvor in prišel pod tovrni vlak, ki je krenil v tistem času na postaje.

Se isti dan se je pripetila v Naklem, na odseku, kjer seka tržiška železnica državno cesto Kranj — Jesenice, strahovita nesreča, katere žrtvi sta postala vodni instalater R. Jakelj iz Kranja in njegov vajenec Franc Gutman. Jakelj in njegov vajenec sta se peljala na motornem kolesu in sta na križišču ceste z železnico hotela prehiteti bližajoči se vlak ali pa ga nista opazila, ker je Jakelj zelo slabo videl. Kako je bilo, bo težko ugotoviti. Nesreča je hotela, da sta se oba vozača z veliko hitrostjo zaletela naravnost v lokomotivo, ki ju je vlekla še nekaj deset metrov s seboj. Obe žrtvi sta oblozili s strahovito polomljenimi udi v mlaki krvi ob progi. Vsi znaki kažejo, da sta nila oba vozača mrtva že ob zaletu v vlak in ju je kolesje nato zdrobilo. Nesreča je toliko bolj tragična, ker je obrtnik Jakelj slovel po svojem neumornem delu in je komaj pred dobrim letom pričel s samostojnim delom v Kranju. Ponovno pač ta nesreča opozarja vozače, naj pazijo na prehodih čez železnico, zlasti tam, kjer križišča niso zavarovana.

Iz Novega mesta

Novo mesto. Kino »Dome« v Sokolskem domu prikazuje danes, v četrtek, jutri in v soboto, vselej ob 20,30 ter v nedeljo ob 16., 18.30 in 20.30 Shirley Temple v filmu »Heidi«. Predigra: Univerzum tednik. Prihodnji film: »Dve siroti«.

Iz Zagorja

z — »Da v pesmi vsaj si bomo vsi edini« Tako je zapel v nedeljo »Loški glas«. Besedilo pesmi je prilagodil takratni razmeram France Golob, uglasilo jo je nepozabni Prelovec za moški zbor, predelal pa jo je za mešani zbor pevovodja učitelj Drago Korošec. Da, da! Vsaj v pesmi. Naj bi bil »Loški glas« zgled vztrajnega dela in ljubezni do petja. Ob pogledu na mišičaste obraze pevcev mi je postalo toplo pri srcu. Saj poje naš človek, ki po težkem delu išče počitka in utehi v petju. Nedavno sem razmišljal, kako bi bilo ukreniti, da bi slovenska narodna pesem prišla v kri slehernemu Slovencu, še bolj pa Slovenki. Ob nedeljskih večerih, ko se vračajo fantje in dekleta domov s hribov ali z izletov sploh, slišim petje po cesti. Ali ni greh, da se zanemari naša lepa pesem, medtem, ko so odlomki raznih slagerjev stalno in stalno popevajo? Kakor da bi jo dobil po glavi! Nemalo sem bil tedaj v nedeljo radostno presenečen, ko sem videl nastopiti ženski zbor. Ali je uganil moje misli ta neumorni pevovodja? Res, peče so ženske. Četverglasno! Osemnajst po številu jih je nastopilo. In bodo pele svojim otrokom in svojim vnukom, da jim včeraj ljubezno do slovenske pesmi. Z ženskim zborom se je pričel koncert »Loškega glasu« in mislim, da ne pretiravam, če rečem, da Drago Korošec lahko s tem ženskim zborom nastopi na vsakem odru. Da je v tem kratkem času mogoče spraviti v glasove toliko sočnosti, toliko miline in lepih barv, tega ne bi mogel verjeti. Mlada dekleta, zrele žene vse povprek, vendar vse tako uglajeno, da tega ni nihče pričakoval. Gosp. Dragu Korošcu gre vse priznanje. Zboru, osebito ženskemu, pa največja pohvala! — Wbr.

z — Nov grob. V tork so v št. Lamber-tu pokopali okrog 60 let starega Franca Zoretta, po domače Benguljčka. Pokojnik je bil več let domači organist in je izveč-bal več fantov in kmečkih deklet, da so lepo prepevali. Pred nekaj leti je prišel s svojim predstojnikom zaradi odkritosrčnosti navzkriž in je bil odpuščen iz služ-be. Nato se je ukvarjal s kuho in prodajo žganja, da je preživljal sebe in družino. Prijatelji so ga v lepem številu spremljali do groba.

Omejitve svobode Nemcev na Angleškem

Doslej so se mogli nemški emigranti na Angleškem svobodno kretati. Po devetih mesecih vojne med Anglijo in Nemčijo pa se je pokazala potreba, da se ta svoboda omeji. Angleška vlada je določila emigrantom med 16. in 60. letom za bivanje 13 okrožij, kamor so jih odpravili z vojaškimi stražami.

Lille in Ypres

Malo vojne zgodovine ob dveh važnih mestih

Lille ima svoje francosko ime po svojem nastanku, kajti ko so ga v 9. stol. ustanovili, ni bil nič drugega nego naselje na nekem otoku (francosko l'île). Danes je mesto z več nego 200.000 prebivalci peto največje francosko mesto, glavno mesto okrožja Nord in sedež zelo mnogostranske industrije, ki izdeluje tekstilije, stroje, umetno gnojilo, tobak, cikorijsko, čokolado i. t. d. Je obnem važno središče za trgovino na vse strani, zlasti pa proti Angliji.

Med njegovimi zgradbami je omeniti zlasti mestno hišo, ki izvira iz 13. stoletja, cerkev sv. Katarine iz 15./16. stoletja z lepimi slikami in cerkev sv. Mavricija iz 14./15. stoletja. Lille je sedež vseučilišča, Pasteurjevega zavoda in muzeja lepih umetnosti. Mestna knjižnica ima 120.000 zvezkov in več nego 1000 rokopisov. Znamenite so lilleske citadela in trdnjavske

zgradbe, ki jih je postavil sam francoski graditelj trdnjav Vauban, ki je l. 1707. umrl tukaj kot guverner.

Okrog Lille je bilo že mnogo bitk. Leta 1667. je dotlejski flandrijski mesto, ki so ga Flamci imenovali »Ryssele«, zasedel Ludovik XIV. 1708. ga je zavzel princ Evgen, 1792. so ga Avstrijci zamenjali, 1914. so ga zasedli Nemci in je ostal v njihovih rokah do 12. oktobra 1918.

Nasprotno so se Nemci v svetovni vojni zamenjali prizadevali, da bi osvojili Ypres. Njegove trdnjavske zgradbe, ki izvirajo od Vaubana, s tedanjimi pripomočki, ko se je vojna spremenila v položajno vojno, niso bile več zavzetne. Kraj je bil na koncu ena sama razvalina. Po svetovni vojni so ga Belgijci obnovili v starem slogu. Flamsko ime Ypresa je Yper, Yperen ali Jeper. Mesto je nekoč imelo baje 200.000 prebivalcev, danes jih šteje komaj 17.000.

Pekel pri Dunkerqueu

Sedem ur v vodi — šestnajst dni v borbi in na umiku

Vojaški angleške ekspedicijske vojske, ki se je srečno vrnila na Angleško, označuje umik z belgijskega ozemlja in boje pri Dunkerqueu za pravcati peklo. Svetovni tisk prinaša izjave mnogih očividcev. Tako n. pr. poročila rimski »Popolo d'Italia«, da so morali nekateri vojaški plavalci po sedem ur v vodi, preden so jih utegnili rešiti. Muk, ki so jih vojaški prestali ob vkrcavanju, ni mogoče popisati. Mnogi so si oddahnili šele, ko so ponovno stopili na stara domača tla.

V Angliji so došle pričakovale množice ljudstva kljub zatemnitvi in so jih molče sprejemale. Lahko ranjene vojske so odpele v Birmingham in okolico, hudo ranjene so odnesli v londonske bolnišnice. Neranjeni so se nastanili v Srednji in Južni Angliji.

Seveda niso bili v domovini pripravljeni na toliko število povratnikov, zato so morali na brzo roko preurediti zanje mnogo zasebnih vil, šol in drugih prostorov. Vse vojaške bolnišnice in vsa okrevališča so polna članov ekspedicijske vojske, o kateri se govori, da se bo skoro zopet vrnila na bojišče.

Tobak in zdravje

Ameriški zdravniki so natančno proučili razmerje 2000 oseb napram kajenju in vplive kajenja. Dognali so najprvo, da poraba tobaka pri kadilcu do tridesetega leta stalno narašča, potem pa vidno popušta.

Primerjava med kadilci in nekadilci je pokazala, da ima motnje krvnega obtoka 13,2 odstotka nekadilcev, a 25,4 odstotka kadilcev. Pri kadilcih je bilo teh motenj torej skoraj dvakrat več. Enako razmerje se je pokazalo glede žledočnih in črevnih motenj (21 odstotkov med nekadilci in 28,1 odstotka med kadilci) ter glede živčnih obolenj (3,8 oziroma 6,7 odstotka). Manjša je bila razlika glede obolenj dihalnih organov, namreč 30,8 in 42,9 odstotka. Vsekako pa kažejo te številke, da je vendarle boljše, če se človek kajenja sploh ne nauči.

MICHEL ZÉVACO:

131

Don Juan

ROMAN.

»Zdaj se poizkusiva, Juan Tenorio! Ponthusov meč, ostani mi zvest!«

Nato je vtaknil rapir v nožnico ter ves krvav in raztrgan krenil v notranjščino kapelice... Rokovnjaška drhal ga je videla, da prihaja, in se nagnosko odmaknila. Juan Tenorio se je odkril. To vidi, so tudi rokovnjači nehote vzeli pokrivala z glav, kakor bi mu hoteli s tem pokazati občudovanje...

»Klotar Ponthuski,« je rekel don Juan, »prosim vas za potrdilo, da me niste videli med svojimi nasakovalci.«

»Tako je,« je rekel Klotar. »Nisem vas videl med njimi in sem zaradi tega domneval, da vas je sram dejanske udeležbe v zasedi, ki jo je pripravljal ta gospod.« Pri teh besedah se je glavo pokazal na Loraydana. »Tudi gospoda nisem videl; domnevam, da mu previdnost brani siliti v ospredje...«

»Dobro, dobro!« je siknil Loraydan, bled kakor zid. »Kakor veste, ne smem odgovoriti na vaša žalitev, ker se morate prej odzvati pozivu dona Juana Tenoria.«

»Pri tem pozabljate, da sem vas zdavnaj izzval v Ulici svetega Antona, vpricho namestnika de Ulloa. Grof de Loraydan, tu ne bi našli ne Bel-

Argenta ne Žana Poterna, ki ste ju nekoč najeli, da me umorita... kakor ste nočjo najeli te lopove...«

Loraydan je vzravnal prenesel krvavi očiček. Smehljal se je... kar strah ga je bilo pogledati. »Niti nimate pri rokah skrite čumnate,« je Klotar nadaljeval, »v kakršno ste me izdajalsko zaprli, da bi poginil od lakote in žeje...«

Loraydan je še bolj prebledel, toda molčal je. »Našli bi zgolj moj meč,« je Klotar končal, »meč, ki komaj čaka, da vam prebode srce ali vsaj tisto, kar nosite v prsih namesto srca. Mar se vam trenutke ne zdi ugodni?«

Loraydan je zastokal.

Približal se je Ponthusu, ga s koncem prsta potipal po prsih in zarohnel:

»Slehera izmed besed, ki ste jih pravkar izrekli in še marsikatera druga je zapisana v mojem spominu. Za sleherno črko sleherne teh besed vam bom vzel toliko kapelj krvi, kolikor jih je treba, da se vam izprazni žile. O kraju in času, kdaj naj se to zgodi, pa mislim biti sam sodnik. Potrpite, gospod de Ponthus, potrpite! Vaša ura pride še prežgodaj...«

Odstopil je. Na spačenem obličju se mu je zrcalilo tako divje sovraštvo, da je don Juan vzdihel in so se rokovnjači molče umaknili.

Klotar se je obrnil k donu Juanu:

»Ker se gospod grof boji dvoboja z menoj, sem vam na voljo, senor Tenorio.«

»Gospod de Ponthus,« je rekel Juan Tenorio, »ad bi izpregovoril dve besedici z dono Leonoro.

Kako se je vrnil lord Gort

Vrhovni poveljnik angleške vojske na zapadnem bojišču, lord Gort se je vrnil potem, ko je bila prevozna akcija zavezniških čet skoro dovršena iz Dunkerquea, na Angleško. Kakor poročajo listi, se je odpeljal preko Kanala v spremstvu samo dveh oficirjev. Za prevozno sredstvo je uporabil majhno ladjo. Ponudili so mu sicer večjo, odklonil jo je z motivacijo, da morajo biti večje ladje na razpolago za prevoz vojaštva, ki čaka, izčrpano od bojev, na rešitev.

Zakaj so imeli nemški tanki uspeh

Posebni poročevalec nekega budimpeštanskega lista, ki se je mudil zadnji čas v Nemčiji, pripoveduje o razpoloženju nemške javnosti v zvezi z dogodki zadnjih tednov na zapadu. Nemci, pravi madžarski novinar, so mirni, ne kažejo začudenja in so bili pripravljeni na vse, kar se je zgodilo. Vse so bili v zadnjih šestih mesecih pred svojo ofenzivo temeljito pripravili. Med tišino ob Maginotovi črti jim je uspelo upleniti neki francoski top zoper tanke in na podlagi probnostni njegovih izstrelkov so okrepili oklope svojih bojnih voz. Pri sedanji ofenzivi so se francoski izstrelki potem odbijali od teh oklopov. Nemci ne verjamejo, da bi moglo priti do druge bitke ob Marini, kakršna je bila v svetovni vojni in ki je ustavila njihovo prodiranje v Francijo. Mislijo, da bodo kmalu izvedli napad na Pariz.

Pozabljiva mati

Ko se je neki vlak odpeljal s postaje v Schillingsfürstu v Nemčiji, je ostal na peronu trileten otrok sam. Izkazalo se je, da ga je pozabila neka ženska iz enega sosednjih krajev. Njena pozabljenost je bila neverjetna. Šele doma je opazila, da otroka sploh ni z njo...

Sodobno razstavišče

Nedavno so v ruski prestolnici otvorili vzorno kmetijsko razstavo, na kateri so zastopane vse dežele Sovjetske unije. Ta slika prikazuje ljudsko vrvenje pred nekim paviljonom.

Puške za angleške branilce

Skladišče pušk za angleške branilce mest pred nemškimi padalci

Motorizirana vojska sodeluje z letali

Posnetek z nekega vojaškega vežbališča v Egiptu, kjer manevrirajo motorizirani oddelki s pomočjo aeroplanov

Prodor preko Moze pri Sedanu

Poročilo nemškega poročevalskega urada

Nemški poročevalski urad poroča sedaj, kako je neki nemški oklopni diviziji v dnevih od 14. do 16. maja uspelo prodreti preko Moze pri Sedanu.

S črto ob Mozi, ki je mogla veljati za podaljšano Maginotovo črto, so Nemci dosegli odločilno črto francoskega odpora in vrata v Francijo. Smrtonosni ogenj francoskega topništva je sprejel napadalce. Nepristano so treskale granate na južno pobojne Ardenov, po katerem so morali Nemci korakati v dolino Moze. 650 nemških bombnikov je v padalnih letih odgovarjalo na ta ogenj.

Popoldne prvega dne je nemški ogenj dosegel višek, toda francoski topovi so še vedno govorili, streljali so na vsako po-

samezno vozilo, ki je šlo po cesti proti Floingu na zapadu od Sedana. Navzlic temu je deset pionirskih tovornih vozov pripeljalo gumaste čolne do Floinga, kjer so jih vzeli motorizirani strelci na svoje prikolice stroje in jih v najhujšem ognju prepeljali do vode.

Prve edince strelcev so dosegle levi breg in so začeli napad na francoske obrambne črte. Potem so začeli pionirji graditi most, ki so ga dovršili v nekaj urah. Tedaj se je začel glavni pohod v Francijo, ki ga Francozi pri Mozi navzile vsemu odporu niso mogli preprečiti. Začetek vseh nadaljnjih nemških uspehov na francoskih tleh je bil prehod preko te reke pri Sedanu.

Doživljaj britanskega letalca

Vožnja na nemškem tanku in srečen pobeg

Pomočnik angleškega letalskega ministra kapetan Balfour je pred par dnevi po radiu sporočil naslednje zanimivo dogodbo, katere glavni junak je neki angleški letalec.

Nemci so mu poškodovali letalo, da ga je moral zapustiti in s padalom pristati v neznanem kraju. Ko se je izmotal iz vrvi, je opazil, da gre proti njemu kolona tankov. Jadrno jim je hitel naproti in se

povzpela na enega izmed njih. V teku vožnje pa je na svoje veliko začudenje spoznal, da se vozi na nemškem tanku in da so ga Nemci samo zato pustili na miru, ker so tudi oni mislili, da je njihov. Umenja obleka, ki zaznava vse letalce, jih je prevarala.

Po daljši vožnji je letalec toliko razbral, da je v bližini svojih črt, zato je neopazno zdrknil s tanka in se po trebuhu splazil v grmovje. Od tam je prodiral dalje in kmalu prispel v roke angleški patrulji, kateri se je dal spoznati prej, preden so ga razsrjeni ljudje pobili, misleč, da imajo v rokah padalca. Gnali so ga pred častnika, ki je končno nedvomno ugotovil, da gre za angleškega letalca. Dan nato je bil letalec zopet pri svoji četi in je ravno še preprečil, da ga niso vpisali v spisek ubitih ali pogrešanih.

Tuji zdravniki v Parizu

Tuji zdravniki med vojno v Parizu lahko vršijo svojo prakso. Mobilizacija je odtegnila civilnemu prebivalstvu mnogo zdravnikov in tako so dovolili prakso tujim zdravnikom vseh narodov, ki imajo zdravniško diplomu. Zdravstveno ministrstvo je imenovalo komisijo 11 članov, ki bo zadevne prošnje proučevala.

Če še ne veš, zda izveš

da je pred pet in sedemdesetimi leti stekla v Berlinu prva nemška cestna železnica, ki je imela konjsko vprego;

da je umrl v Ameriki sloviti zbiratelj znamenit James Phillips, ki je prodajal znamenite pokojnemu angleškemu kralju Juriju V. in egiptskemu kralju Fuadu;

da se mudi dr. Toth, zgraditelj Slegfriedove linije, trenutno v Belgiji, kjer je dobil nalog, naj zgradi obrambno črto, ki bo onemogočila ofenzivo zavezniške vojske proti belgijskemu ozemlju;

da so v Parizu na ukaz francoske vlade izklopili vse telefone v javnih lokalih;

da je dobavila Nemčija Italiji v mescu maju skoro milijon ton premoga;

da se nahajajo otroci belgijskega kralja v Franciji, kjer še nič ne vedo, da je njih oče kapituliral pred Nemci;

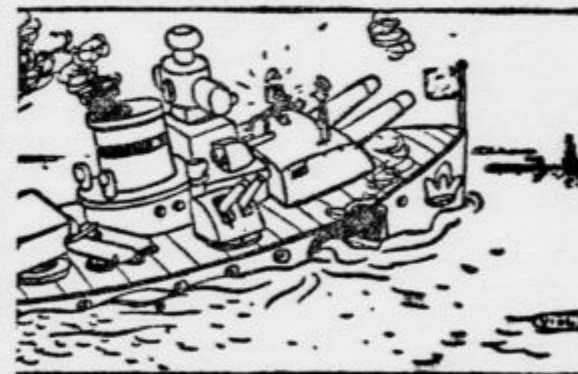
da je citadela v Calaisu, ki se je uspešno upirala naskokom sovražnika, delo francoskega graditelja trdnjav Sebastijana Vaubana, ki je živel od l. 1633. do 1707;

da se bo italijanska vlada za primer vstopa Italije v vojno takoj preselila iz Rima, ki naj bi na ta način ostal nedotaknjeno mesto.

A NEKDOTA

Pesnik igralec in dramatik Raimund, ki so praznovali te dni 150-letnico njegovega rojstva, je gledal nekega dne z okna svojega stanovanja na cesto. Tam spodaj je šel z vso naglico gledališki frizer mimo. »Gospod Huber, ali imate kaj časa?« je sklical Raimund. »Seveda, rad vam ustrezem, gospod Raimund,« je odgovoril frizer. »Zakaj pa potem tako tečete?« je menil Raimund smeje.

VSAK DAN ENA

»Kaj je res, da je ladja torpedirana?«
»Ka!« šel! Izvršila je samomor...
(+20c, Rtm)

Če dovolite, vas za minuto zapustim — nato sem vaša.

»Zvolhte,« je dejal Klotar.

Don Juan je krenil k oltarju in zavil okrog njegove levi strani. Enaka misel je menda napotila Loraydana, da je zavil po desni. Za oltarjem sta se sešla in prepadeno zastmela drug v drugega.

»Nu,« je rekel Juan Tenorio, »kje je?«

Loraydan ni odgovoril. Mrko in zamišljeno je gledal okrog sebe.

Don Juan ga je slišal, kako je mrmral:

»Nekaj čudnega se je moralo zgoditi...«

»To je skrivnost!« je dejal Tenorio. »Skrivnost, ki bi nama mogel samo gospod de Ponthus dati ključ od nje. Leonora!« je vzkliknil v vzkipu resnične bolečine, »okrutna Leonora! Kako se igraš s tem nesrečnim srcem, ki te obožuje! Zdrobi ga! Zdrobi ga že! Leonora, draga Leonora, kam si izginila!«

»Satan jo je odnesel,« je z mrzkim, porogljivim glasom rekel Loraydan. »Vidite, senor Tenorio,« je dejal in zateptal z nogo, »tukajle se je vdrla v zemljo Mrtna, ki tu leži, je odprla svoj grob in pokazala Leonori pot v peklo...«

»Nikar ne govorite tako bogokletno, grof! Leonora je angel. Če hočete po vsaki ceni verjeti v nadnaravno rešitev, si rajši mislite, da je šla v nebesa...«

Don Juan se je vroče ozrl v nebo, kakor bi upal, da tam zagleda Leonoro. Tedaj je s presenečenim in skoraj razočaranim glasom kliknil:

»Zdaj mi je vse jasno! Glejte, grof, poglejte: tod je ušla Leonora...«

Loraydan je vzdignil oči in zagledal kakih dvajset čevljev o tal odprto okno.

»Kako bi se mogla vzpeti tako visoko?« je dejal.

»In ti dve klopi? Ponthus ji je pomagal...«

»A če je tako,« je škrtnil Loraydan, »zakaj mi tudi Ponthus...«

»Klotar Ponthuski ni izmed tistih, ki bežijo,« je odvrnil Juan Tenorio. »Nevaren nasprotnik je, in v pravkaršnjem boju sem ga iskreno občudoval. Leonora pa je pobegnila nalašč zato, da me stori nesrečnega. Ta čas, ko so vaši malopridneži vdrali skozi vrata, je moja drzna, ponosna Andaluzanka ušla skozi okno! Oh, ljubko, neustrašno, plemenito bitje! Časno in večno življenje bi dal, da si osvojim njeno srce!«

Loraydan ga je poslušal, misleč si:

»Ali je ušla skozi okno ali skozi vrata, v peklo ali v peklo, mi je prebito malo mar, samo da ne zabredem pri kralju v nemilost, s tem, da bi se jo branil vzeti za čeno. Šla je — srečno pot!... Ostanle le še prekleto Klotar. Ako ga Juan Tenorio ubije, je vse dobro. Ako ga ne ubije... Oh, živ ne sme zapustiti dvorca. ... Še nočjo mora biti mrtev... Držim ga... Podvizajmo se in pripravimo mu past...«

»Gorje mi!« je tarnal don Juan sam pri sebi. »Nikoli mi ni bilo tako tesno pri duši. Kaj bo zdaj z mojimi srcem? Oh, da bi me hotel Ponthus z dobrim sunkom enkrat za vselej ozdraviti ljubezni in življenja, obojega hkratu!«

„Olajšanje na Balkanu“

Pod tem naslovom objavlja praški »Der neue Tag« v uvodnem mestu dopis iz Beograda. V njem citamo med drugim: »Vojna je avtomatično omilila nekatera nasprotja, ki so ovirala uspešno sodelovanje jugovzhodnih držav. Revizionistična vprašanja, ki so v zadnjih letih stalno zaplaval med balkansko politiko, so bila postavljena v ozadje. V odnosih med Rumunijo in Madžarsko je nastopilo olajšanje, dasi je seveda še zelo daleč od popolnega pomirjenja. Bolgarija je sporočila svojemu rumunskemu sosedu, da v interesu ohranitve miru za sedaj ne vztraja pri razčiščenju vprašanja Dobrudže. Med Madžarsko in Jugoslavijo se v teku pospešena prizadevanja za izboljšanje sosedskih odnosov in za sodelovanje, zlasti na gospodarskem področju. V grško-bolgarskih odnosih se ne govori več o bolgarskih zahtevah po svobodnem izhodu na Egejsko morje. Turčija trenutno poudarja svojo pripad-

nost k Balkanski zvezi v znamenju korektnega sodelovanja z vsem evropskim jugovzhodom. Nad vsem pa se z očitnim pristankom Nemčije uveljavlja Italija s svojo balkansko politiko ohranitve miru na jugovzhodu, kar ne dopušča nobenega dvoma v to, da hoče Italija zagotoviti nevtralnost Balkana. Ne nazadnje pa je treba omeniti, da se tudi odnosji balkanskih držav do sovjetske Rusije začnajo boljati. Četudi je to izboljšanje zaenkrat omejeno le na gospodarske odnose, vendar ni mogoče prezreti, da je za voljo balkanskih držav po sklenitvi trgovinskih pogodb z Rusijo tudi želja vzpostaviti korektno politično odnose z Moskvo. Vse to dokazuje obstoj nevtralnostne volje na balkanskem prostoru. Madžarska, Jugoslavija, Bolgarija, Rumunija in Grčija žele ostati izven vojne, ki bi je ne vodile iz lastnih interesov. Splošni vtis zunanje opazovalca je, da gleda evropski jugovzhod mirno v bodočnost.«

Amerika kot vojaška sila

»Frankfurter Zeitung« objavlja uvodnik o vojaški moči Zedinjenih držav Severne Amerike. Po članku posnemamo nekaj ugotovitev:

Zedinjene države so do svetovne vojne vodile zunanjo politiko, ki se je za velikimi širinami obeh oceanov mogla omejevati na to, da je polagoma utrjevala zveze med severnim in južnim delom ameriškega kontinenta. Svetovna vojna jih je poudarila, da morajo, ako se hočejo uveljaviti kot velika sila, odločiti o svetovni politiki, vključiti v svoj zunanje politični sistem oba oceana kot področje svojih neposrednih interesov ter južnoameriški kontinent kot podaljšanje svojega obalnega področja. V tem trenutku je tudi vojaška stran ameriške zunanje politike dobila nove izglede. Washingtonski dogovor (iz leta 1922.) je dal Zedinjenim državam kot nagrado za udeležbo v vojni enakopravnost z angleškimi brodomi in nadmočje nad japonskim brodomi v razmerju 5:5:3. V Tihem oceanu so se mogle Zedinjene države za zavarovanje svojih tamkajšnjih in vzhodnoazijskih interesov opirati na lastno brodomit in na sodelovanje z Anglijo, medtem ko so se na

Atlantskem oceanu, kjer so se čutile zavarovane po nadvladi angleškega brodomit, mogle opredelovati vzdrževanju močnega lastnega brodomit ter omejiti svojo obrambno politiko samo na zavarovanje Panamskega prekopa.

Tako je torej razvidno, zaključuje ugledni nemški list, da je bil ta zunanje-politični sistem zrajen na brodomit ter v daljnem smislu na premoči brodomit nasproti drugim orožjem v pomorski vojni. Uspehi nemškega letalstva nad angleškimi brodomi so temu sistemu zadali hud udarec. Iz tega izvaja ameriška oboroževalna politika posledice, ki so v zvezi z izkušnjami z letalstvom in tudi tanki in ki so tako političnega kakor vojaškega značaja. Na vojaškem področju se uveljavlja spoznanje o udarni sili motorizirane orožja, zlasti letal. Na političnem področju pa je še posebej upoštevane velikih dimenzij, s katerimi računajo v Zedinjenih državah, dalo letalom poseben pomen. Osnovna misel vsega ameriškega oborožitvenega programa je v spoznanju, da so se kontinenti zelo približali drug drugemu.

BELEŽKE

Obiski novega bolgarskega poslanika

Bolgarski poslanik v Beogradu Stojilov je večer posetil predsednika Jugoslovenske nacionalne stranke Petra Živkovića ter Bogoljuba Jevtića. Imel je z njima daljši razgovor. Novi poslanik je deloma že, deloma pa še bo obiskal vse politične voditelje, ker želi z njimi navezati osebne stike.

Glasi dr. Mačka o polemiki med JRZ in SDS

O političnem pomenu občinskih volitev na Hrvaškem za odnose med vladnimi strankami razpravlja glasil dr. Mačka in pravi:

»Med Srbi se je vodila borba med JRZ in SDS. Znano je, kako je ta borba končala. Če je že rečeno, da se bo iz rezultatov občinskih volitev sklepalo, kdo ima legitimacijo govoriti v imenu Srbov iz Hrvaške, potem je SDS dobila to legitimacijo. Njeni protivniki so razvijali ostro agitacijo, ki je bila stvarno naperjena proti sporazumu od 26. avgusta, vendar je treba ugotoviti, da se je predsednik vlade Cvetković, na katerega avtoriteto so se pozivali agitatorji protisamoslavskega bloka, ponovno izjavil za politiko sporazuma, kakor je formuliran v aktu od 26. avgusta. G. Cvetković je istočasno izjavil, da se morejo smatrati za pristaje njegove politike samo oni, ki odobravajo ta sporazum. Bilo je vsekakor dobro, da je predsednik vlade dal izjavo v tem smislu, kakor so bile tudi povsem umestne pripombe predsednika SDS dr. Budisavljevića, v zvezi z načinom volilne borbe. Ako ne bi bilo take agitacije, potem bi se ne bilo zgodilo, da v eni in isti stvari dajeja protislovne izjave predsednik vlade in resorni minister v njegovi vladi, čeprav teh izjav nista dajala kot ministra, temveč kot šefa strank. Deklaracija obeh politikov, ki se oba izjavljata za sporazum, je odzvala ostrino injumeu stališču, ki bi sicer v drugih okoliščinah moglo dovesti tudi do težjih komplikacij.«

Polemika v težkih dneh

Med »Slovincem« in »Hrvatskim dnevnikom« se že nekaj časa vodi polemika o tem, ali je občina Strigova, ki je bila iz Medjimurja priključena 1. 1932 območju dravske banovine, slovenska ali hrvaška. »Hrvatski dnevnik« je v tej polemiki trdil, da oblasti zatirajo in preganjajo pristaje HSS ter se je zavzemal za to, da se občina Strigova, ki je sedaj razdeljena na dve samostojni občini, Strigovo in Razkrižje, vrne banovini Hrvatski. »Slovenec« ostro protestira. Navaja, da je ogromna večina prebivalstva v teh občinah slovenska in se še posebej sklicuje na to, da je v občini Razkrižje 80% prebivalcev baje organiziranih v JRZ in da priznavajo G. Korošca za svojega voditelja, kar že na sebi dokazuje netočnost hrvaških argumentov. Ravnotako zatrjuje »Slovenec«, da organizacije HSS v tem kraju sploh ni.

»Hrvatski dnevnik« odgovarja v članku, v katerem ponavlja, da je bila občina Strigova (z Razkrižjem) proti volji prebivalstva priključena dravski banovini, in protestira proti temu, da »Slovenec« prebivalstvo označuje za slovensko. »Hrvatski dnevnik« se pri tem poziva na uradno statistiko iz l. 1931., po kateri je bilo v Razkrižju 2.265 Hrvatov in le 49 Slovincov. V Strigovi pa 4.021 Hrvatov in 59 Slovincov. Šele po pripojitvi občine Strigove se je kakor pravi zagrebški list, s pomočjo cerkve in šole pričela slovenizacija. »Hrvatski dnevnik« zahteva, da se občini Strigova in Razkrižje, ki nikdar nista bili sestavni del Slovenije, temveč sta se od nekdanjih nahajali v hrvaških mejah, vrne hrvaški domovini.

V historiati, ki ga navaja »Hrvatski dnevnik«, je rečeno tudi, da se je občina Strigova priključila dravski banovini leta 1932. pod županovanjem Hrvata lekarnar-

ja Kovača, ki da je kot prijatelj dr. Kramerja smatral za primernejše, da se Strigova pridruži dravski banovini, kjer da je takrat bila JNS vsemogoča. Res je občinski odbor v občini Strigovi l. 1932 sklenil priključitev občine dravski banovini, toda sigurno ne zaradi tega, da bi se na katerikoli način izvažalo ali pojačalo nasprotstva med Slovenci in Hrvati ali pa omogočila nekaka »slovenizacija«. G. Kovač je dober Jugosloven, a je ravno tako dober Hrvat. »Hrvatski dnevnik« tudi nima prav, če svobodno sprejeti sklep tedanjega občinskega odbora sedaj proglašajo kot »nasilje diktature«. Občinski odbori, izvoljeni l. 1932, so imeli baš toliko formalne pravice biti smatrani za legitimne predstavnike svojih občin, kakor današnji občinski odbori na Hrvaškem. Oboji so izvoljeni z javnim glasovanjem.

Tudi v tem se moti zagrebški list, da je JNS bila l. 1932 v dravski banovini »vsemogoča« in da je to vplivalo na odločitve občine Strigove. JNS v dravski banovini nikdar ni imela svojega izrazitega režima in je bila sigurno takrat v Zagrebu bolj močna kakor v Ljubljani. Za sklep Strigovske občine so bili kolikor je nam znano merodajni čisto praktični upravniki in gospodarski razlogi, kar je edino pravilno in kar je bilo zlasti odločilno v času ko še nikdo ni delil Jugoslavije po nacionalnih teritorijih. V ostalem ni prišlo dokler je bila JNS v Strigovi vplivna, do nbenega slovensko-hrvatskega spora in stvari, nad katerimi se pritožuje »Hrvatski dnevnik«, pridajo razvoju in prilikam poznejših dni.

Pozornost ruskega radia

V svoji redni nemški oddaji dne 4. t. m. zvečer je moskovski radio podal pregled pomena vzpostavitve gospodarskih odnosov med Rusijo in Jugoslavijo. Napovedovalec je govoril o predmetih medsebojne gospodarske izmenjave ter o višini te izmenjave, pri čemer je podrobno opisal naravno bogastvo Jugoslavije. Glede trgovinske pogodbe same je pripomnil, da ona najbolje dokazuje, kako je mogoče mirno urejati mednarodne odnose, in da pomeni začetek nadaljnjega poglobljanja gospodarskih stikov med obema državama, ki si medsebojno v tem pogledu lahko storita velike usluge. Ves prikaz je bil za Jugoslavijo zelo simpatično podan.

Politika Madžarske

Budimpeštansko vladno glasil »Pester Lloyd« takole označuje madžarsko politiko v sedanjem položaju, sklicujoč se na izjave madžarskega ministrskega predsednika grofa Telekija:

»Zavedajoč se svoje zgodovinske vloge in svojih evropskih obveznosti, vztraja Madžarska zvesto in lojalno pri preizkušanju in prekaljenju politiki prijateljstva napram obema zaveznikiema velesilama osi Rim—Berlin. S to politiko je Madžarska doprinesla tudi k varovanju mirnih odnosov v jugovzhodni Evropi. Ta madžarska politika odgovarja evropski nujnosti in madžarska vlada je odločena, da jo nadaljuje v duhu solidarnosti z našimi prijatelji z dosedanjim odločnostjo in trdnostjo.«

Za pripravljenost zaveznikov, da najdejo osnove sporazuma z Italijo, je značilen uvodnik, ki ga je objavil te dni pariški »Temps«, ko je zapisal med drugim: »Med Francijo in Anglijo na eni ter Italijo na drugi strani ni nobenega vprašanja, ki bi ga ne bilo mogoče urediti mirno, s prijateljskimi razgovori... Ako izločimo pretravanja, ki izvirajo iz ideoloških strasti, medtem ko bi v resnici razlike glede notranjih režimov ne mogle tvoriti nobene ovire za dobre odnose med Italijo in Francijo, odnosno Italijo in Anglijo, je treba odkrito priznati, da je in bo na oni višji ravni vsega, kar je zares človeško, navzlic vsem nasprotjem in sporom, nekakšna moralna skupnost, ki izhaja od tod, da so se vsi trije narodi razvijali iz iste civilizacije ter da je njihov obstoj diktiran po enakem mišljenju in čustvovanju, ki odgovarja njih najgloblji naravi.«

Ker so se te dni komentariji angleških listov v tem vprašanju precej razlikovali od francoske ustrežljivosti nasproti Italiji, bi lahko tudi po tem smatrali za točne one domneve, ki pravijo, da sta si Anglija in Francija razdelili vloge nasproti Rusiji in Italiji: Anglija bi se po teh domnevah trudila urediti zaveznike, odnosno z Rusijo, Francija pa z Italijo. Dejansko vidimo, da prihajajo vse zaveznike pobude glede Rusije iz Londona, vse zaveznike pobude glede Italije pa iz Pariza. Reakcija na te pobude je na italijanski strani, sodeč po pisanju italijanskih listov, izrazito odklonilna, na ruski strani pa v glavnem še vedno rezervirana, kar kaže, da hočeta obe velesili do nadaljnjega voditi povsem neodvisno in lastnim interesom odgovarjajočo politiko.

Berlin. S to politiko je Madžarska doprinesla tudi k varovanju mirnih odnosov v jugovzhodni Evropi. Ta madžarska politika odgovarja evropski nujnosti in madžarska vlada je odločena, da jo nadaljuje v duhu solidarnosti z našimi prijatelji z dosedanjim odločnostjo in trdnostjo.«

Zavezniki in Italija

Za pripravljenost zaveznikov, da najdejo osnove sporazuma z Italijo, je značilen uvodnik, ki ga je objavil te dni pariški »Temps«, ko je zapisal med drugim: »Med Francijo in Anglijo na eni ter Italijo na drugi strani ni nobenega vprašanja, ki bi ga ne bilo mogoče urediti mirno, s prijateljskimi razgovori... Ako izločimo pretravanja, ki izvirajo iz ideoloških strasti, medtem ko bi v resnici razlike glede notranjih režimov ne mogle tvoriti nobene ovire za dobre odnose med Italijo in Francijo, odnosno Italijo in Anglijo, je treba odkrito priznati, da je in bo na oni višji ravni vsega, kar je zares človeško, navzlic vsem nasprotjem in sporom, nekakšna moralna skupnost, ki izhaja od tod, da so se vsi trije narodi razvijali iz iste civilizacije ter da je njihov obstoj diktiran po enakem mišljenju in čustvovanju, ki odgovarja njih najgloblji naravi.«

Ker so se te dni komentariji angleških listov v tem vprašanju precej razlikovali od francoske ustrežljivosti nasproti Italiji, bi lahko tudi po tem smatrali za točne one domneve, ki pravijo, da sta si Anglija in Francija razdelili vloge nasproti Rusiji in Italiji: Anglija bi se po teh domnevah trudila urediti zaveznike, odnosno z Rusijo, Francija pa z Italijo. Dejansko vidimo, da prihajajo vse zaveznike pobude glede Rusije iz Londona, vse zaveznike pobude glede Italije pa iz Pariza. Reakcija na te pobude je na italijanski strani, sodeč po pisanju italijanskih listov, izrazito odklonilna, na ruski strani pa v glavnem še vedno rezervirana, kar kaže, da hočeta obe velesili do nadaljnjega voditi povsem neodvisno in lastnim interesom odgovarjajočo politiko.

Pomen narodnostnega principa za male države

Pod naslovom: »Načelo nacionalne države na preizkušnji« objavlja sofijsko »Slovo« zanimiv uvodnik, iz katerega posnemamo naslednje stavke:

»Novi svet ter novi socialni, gospodarski in mednarodni odnosi bodo točen odsev idejnega sistema, ki bo zmagal na nevidnem idejnem bojišču. Na tem nevidnem bojišču, ki ga preveč preziramo, je načelo nacionalne države postavljeno pred težko preizkušnjo. Res je, da to načelo, ki je dalo politično vsebino dobi po francoski revoluciji, ni še surovo zanikano. Toda v praksi je bilo že doslej v največjih središčih našega starih in nemirnega kontinenta skoro popolnoma zamenjano z vrsto novih pojmov, ki se niso dovolj pripricali. Toda za male države je načelo nacionalne države življenjskega pomena. Spričo značaja moderne vojne, v kateri se zmaguje ne izvojujoče več toliko s starodavnim junaštvom kolikor z vsestransko oborožitvijo in industrijsko sposobnostjo, je za male narode neka moralna opora zgodovinskega nujnosti. Naj bi zato tudi »balkanski egoizem« našel svoj izraz predvsem v obrambo načela nacionalne države v besedah in dejanjih.«

Premogovna kriza

v Franciji

Korespondenca »Deutscher Wirtschaftsbe-richte« razpravlja v posledicah izpada belgijskih in nizozemskih premogovnih dobav za francosko gospodarstvo. Te dobave so znašale 6 milijonov ton na leto in je njihov izostanek zato za francosko industrijo zelo obuteben. Po informacijah korespondence ima večina industrijskih podjetij, ki uporabljajo premog s severa, zaloge le še za tri do štiri tedne. Nekaj tednov se bo dalo nato še pridobiti z razdelitvijo v Franciji se nahajajočih zalog domačega in tujega premoga, pri čemer bodo posegli tudi po zalozah železniških uprav.

Za odpono pride v upoštevanje predvsem angleški premog, ki ga pa po mnenju imenovane korespondence ne bo mogoče dohajati v zadostnih množinah, deloma zaradi tega, ker je kapaciteta angleških rudnikov že do skrajnosti izrabljena, deloma pa tudi zaradi tega, ker nemške letalske sile ogrožajo pomorski promet med Anglijo in Francijo. Nakup premoga v Ameriki praktično ne pride v poštev, ker bi bila ta naročila mnogo predraga.

Skandinavski papir za Ameriko

Nemški listi razpravljajo o nameri Zedinjenih držav, da bi se sporazumele z Anglijo na eni ter Nemčijo na drugi strani glede možnosti nadaljnjega uvoza papirja iz skandinavskih držav. Leta 1939. so Zedinjene države uvozile iz Norveške, Švedske in Finske 300.000 ton celuloze in enako količino časopisnega papirja, kar predstavlja približno petino vse njihove potrošnje. Ko se je potem vojna razširila na Finsko in potem še na Norveško je ta uvoz skoro v celoti prenehal. Za Zedinjene države je to tem bolj obuteben, ker izpadka ne morejo nadomestiti z večjimi naročili v Kanadi, ki že itak komaj zmagujejo naročila iz Anglije in Francije. Interesirani gospodarski krogi v Zedinjenih državah so predlagali zato svoji vladi, naj bi s posebnim sporazumom z Nemčijo in Anglijo omogočila obnovu uvoza celuloze in papirja iz skandinavskih držav.

kler ga ni, poučeno po novih izkušnjah, samo osvobodilo. Po vojni pa so Nemci tank razvili do popolnosti učinka ne le tehnično, temveč tudi organizacijsko, s kombinacijo oklopnih polkov z motorizirano pehoto in topništvom, ter kontno še taktično, s kombinacijo oklopnih enic in letalskih eskadrilj. Sicer so tudi zavezniški šil tehnično po isti poti, kajti tudi oni imajo danes v izobilju oklopnih enic, motorizirane pehote in letal. Skrivnost nemških uspehov ni torej v novih napadalnih sredstvih, temveč zgolj v njihovi taktični uporabi in morda v njihovi številni premoči.

Brezpogojna opustitev nemške vojne taktike klešč kot taktike obkoljevanja in odločitev za taktiko v naprej zasnovanega, do skrajnih posledic izrabljenega predora sovražne vojske, v tem je danes nemška novost. Temu presenečenju zavezniški doslej niso bili dorasli. Zelo točno je, kar je nekoliko rekli eden izmed največjih vojakov: »Strategija je večna, taktika pa se spreminja vsakih deset let.«

Nekaj vtisov iz Rusije

Predavanje člana naše moskovske delegacije dr. Rudolfa Bičanića v Zagrebu

Kakor posnemamo po beograjski »Politiki« z dne 3. t. m., je imel direktor zavoda za zunanjo trgovino dr. Rudolf Bičanić, ki je bil član naše delegacije za sklenitev trgovinskega sporazuma z Rusijo, v soboto 1. t. m. predavanje o svojih ruskih vtisih v dvorani Delavske zbornice v Zagrebu. Za predavanje je bilo veliko zanimanje in je bilo razprodanih nad 3.000 vstopnic.

Kot prvi vtis je dr. Bičanić omenil stranost ruske države, ki da pada v oči na vsakem koraku, saj je Sovjetska unija 85krat večja od naše države in 300krat večja od banovine Hrvatske. Poedinec se v sovjetski Rusiji precej izubija in onjem se lahko po rusko reče, da je »ničev«. Kot primer smisla za red in disciplino navaja dr. Bičanić tudi to, da stoje ljudje v dolgih vrstah pred trgovinami, ko čakajo na nakupe.

Kar se nadalje še posebej opaža v Sovjetski uniji, je izjavl dr. Bičanić, je delo, kult dela: »Človek ima zares vtis, da se v Sovjetski uniji ljudje ne zabavajo, kakor na primer pri nas, da bi sedeli v kavarnah in tekmovali v tem, kdo bo popil večjo količino brizgancev, temveč da zares uživajo v delu in da v vsem zabava samo to, kdo bo več naredil. Tempo dela seveda ni tako nagel kakor na primer v Londonu, Parizu ali Ameriki, vendar nekoliko hitrejši kakor pri nas v Zagrebu.«

Javna dela so ogromna. Njih višek predstavlja v Moskvi »sovjetski dvorec«, ki je visok 416 metrov in je največja zgradba na svetu. Velika dvorana ima prostora za 20.000 mala pa za 6.000 ljudi.

Dr. Bičanić je nato govoril o zaslužku v Sovjetski uniji in dejal, da tam nimajo vsi enakih dohodkov. Tako ima na primer sobarica v hotelu od 200 do 300 rubljev plače, direktor tvornice pa do pet ali šest tisoč rubljev. Nekateri umetniki, »artisti Sovjetske unije«, zaslužijo celo 20.000 do 30.000 rubljev mesečno. Po uradnem tečaju znaša rubelj v našem denarju 10 din. Toda po kupni moči odgovarja povprečno 2 din. V Rusiji se razmeroma malo potroši za stanovanje, največ 10% od plače. Stanovanje se plačuje po udnosti in kubaturi. Stanovanja so vsa državna in jih daje v najem mestni svet. Zato si stanovanja ne morete izbirati po svoji volji. Za naše pojme stanovanja tudi niso udobna. Navadno imajo tri do štiri stanovanja na eno samo kuhinjo. Poedinec, ki to zmore, si sicer sedaj sme zgraditi svojo hišo, toda v njej ne sme oddajati stanovanj drugim.

Glede obleke je v Rusiji še vedno precej težko. Moški so zelo skromno oblečeni, prav tako tudi ženske. V zadnjem času pa se že kažejo prvi znaki boljšega oblačenja. Med moškimi najbolj pazijo na modo mladi oficirji. Najprej se vam zde vsi ljudje enako oblečeni, čež čas pa že opazite tudi znatne razlike v okusu. Zlasti pri ženskah, ki seveda rabijo tudi razi na lenotila, kakor puder in šminke.

Hrana pa je v primeri s stanovanjem in obleko zelo dobra. Nekatera hranila so poceni, zelo poceni so tudi zdravila. Zato smo takoj sklenili dogovor glede dobave nekaterih zdravil. Poceni so tudi predmeti široke potrošnje, kakor na primer sol in vžigalce. Vžigalice veljajo tri ko-

pejke ali po našem kakih šest par. Sol velja kilogram 11 kopejk, to je do 22 par. Kilogram navadnega kruha velja 85 kopejk, polbelega 1 rubelj, belega pa 1.70 rublja. Meso stane 10 do 14 rubljev. Ženski čevlji veljajo 70 rubljev, zelo fini pa tudi 180 rubljev. Poceni je električni tok, zato v Rusiji nikjer ne štedijo za elektriko.

Sovjetski državljani zelo mnogo zapravljajo in nimajo preveč smisla za štednjo, kakor že pred vojno ne. Mnogi kupujejo samo zaradi nakupov, čeprav jim gotovo stvari niso potrebne. Štednja se jim ne zdi potrebna, češ da itak lahko vsakdo dobi zaposlitev, za stara leta pa ima zavarovanje.

Zasebnih trgovin seveda ni. Kmetje smejo svoje pridelke prodajati svobodno na svojih trgih, le da so tam za tretjino dražji kakor v državnih trgovinah, toda zato bolj sveži. Na teh kmetijskih trgih lahko kupujejo samo premožnejši.

Glede dohodkov velja v Rusiji pravilo, da jih sme vsakdo imeti le za svoje delo. Kdor štedi, si lahko na primer prištedi denar za nakup avtomobila, ne sme pa svojega denarja vložiti v ničesar, kar bi mu prinašalo dobiček. Avtomobil velja 12.000 rubljev, tako zvani »ljudski avtomobil« seveda. Zasebna lastnina je dovoljena, toda samo pod pogoji, da izhaja iz lastnega dela in štednje, ne pa iz kakih drugih zaslužkov.

To je glavna oznaka sistema, ki po dr. Bičaniću ni komunizem, temveč državni socializem v razvoju, šele v svoji tretji petletki. Dosedanji 20 let razvoja je prešlo, da bi se moglo kaj dokončnega ustvariti.

Dr. Bičanić je nadalje govoril v kolhozih in se o njih zelo pohvalno izrazil. Smatra, da so kolhozi kot kmetijska ustanova v celoti uspešni. Seveda pa so bili mogoči v državi, kjer je zemlje na pretek in kjer na primer odpade na vsakega kolhoznika do 20 hektarjev zemlje. V vseh krajih sovjetske Rusije seveda ni tako in tam poznajo tudi probleme intenzivnejše obdelovanja zemlje, ki bi je brez polne izrabe vseh njenih bogastev ne bilo dovolj.

Z velikim občudovanjem je dr. Bičanić govoril o sovjetski vojski: »V sovjetski Rusiji se posveča ogromna pažnja vojski. Tam se nečuje pravi kult vojske. Vsak državljan je pripravljen na obrambo svoje domovine. Moč te vojske kaže, da je izvežbovana, disciplinirana in dobro oborožena. Ko se vidi vsa ta moč sovjetske vojske, je dovolj razumljiva zunanja politika Sovjetske unije, prav tako tudi njen ugled v svetu.« Glede zunanje politike pa dr. Bičanić misli, da gre Rusija po poti Petra Velikega. Geslo sovjetske Rusije je mir in zaupanje v lastno moč.

»Ko sem se vrnil iz Moskve — je končal dr. Bičanić —, so me vsi spraševali, ali bi nas Rusija branila, ako bi nas kdo napadel.« Dr. Bičanić misli, da so takva vprašanja podobna oni prilovici: »Nas in Rusov je...«, češ da je zelo udobno sedeti in čakati, da bi nas drugi branili. Pač pa je dobil vtis, da hoče sovjetska Rusija, da bi bila Jugoslavija srečna in močna država, pripravljena, da se brani pred vsako morebitnostjo...

R A D I O

Četrtek, 6. junija
Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi in poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Za vsakega nekaj (plošče). — 12.30: Poročila in objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Šrnel kvartet »štirje fantje«. — 14: Poročila. — 18: Pester spored (radijski orkester). — 18.40: Slovensčina za Slovence. — 19: Napovedi in poročila. — 19.20: Nacionalna ura. — 19.40: Objave. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Fantovski oktet. — 20.45: Reprodukcijski koncert simfonije glasbe. — 22: Napovedi in poročila. — 22.15: V odhiti igra radijski orkester. — Beograd 18.30: Koncert radijskega orkestra. — 19.40: Glasba s plošč. — 20: Zabavna ura. — 21: Narodne pesmi in glasbe. — 21.40: Prenos »Seviljskega brivca« iz beograjske opere. — Zagreb 17.15: Koncert radijskega orkestra. — 20: Slovenska romantika. — 21.30: Koncert grafičnega orkestra mandolinistov in kitaristov. — 22.35: Plesna glasba. — Sifja 16.30: Glasba za ples in zabavo. — 17.30: Narodna glasba. — 18: Lahka glasba. — 18.45: Mali orkester. — 20: Vokalni duet (sopran in tenor). — 20.30: Instrumentalni koncert. — 21.20: Valček. — 22: Plesna glasba. — London 21.35: Komedija z glasbo. — 22.25: Koncert solistov (Beethovenova in Brahmovska dela). — 23.25: Plesna glasba. — Pariz 19.15: To in ono (plošče). — 22.30: Razna glasba s plošč. — Rim 17.15: Klavirski koncert. — 20.30: Razna glasba. — 21: Lahka glasba. — 22: Pesem in ritim. — 22.40: Glasba s plošč. — 23.15: Plesna glasba. — Berlin 19.15: Pisana šara (orkester in vaški kvintet). — 21.30: Lahka orkestralna glasba. — 22: Zabavni koncert. — 23: Razna glasba in petje.

Naše gledališče

Četrtek, 6. revizor. Red četrtek. Gostovanje Mihajla Markovića. Petek, 7. ob 15.: Asmodej. Dijaška predstava po globoko znanih cenah od 14 din navzdol.

Gogoljeva komedija »Revizor« z Mihajlom Markovićem in Janom bo imela reprizo drevi za abonente reda četrtek. Zgodba o lažnem revizorju, ki nehoti spozna gnile razmere uradniškega delovanja v ruskem provincialnem gnezdu, je duhovita in jedka slika korumpirane družbe in njenih članov, ki imajo vsi slabo vest in podkupujejo »revizorja«, da bi jih ne izdal. Sodelujejo se Nablocka, Levarjeva, Gregorin, Gabrijelečeva, Skribinec, Lipah, Peček, Jerman, Sever, Kralj, Kaukler, Simčević, Bratina, Potokar, Plut in Brezigar. Delo je režiral dr. Krett.

Mauricova sodobna igra »Asmodej« je družabna slika. »Asmodej« je duh, ki seje spor. V igri sta njegovi dve komponenti posebeljeni. Ena v domačem učitelju Blaziju, ki živi na gradu rodbine Barthasove, Landih druga v mlademu gostu, Angležu, ki je tam na počitnicah. Psihološko zanimivo orisane osebe in napeti dialogi so značilnosti te igre, ki jo je prevedel dra-

maturg Josip Vidmar in jo je režiral Milan Skribinec. Glavno moško vlogo bo igral Sever, glavno žensko Sarčeva. Dijaško opazujemo na to Mauricovo edino odsko delo. Veljale bodo globoko znane cene od 14 din navzdol. Predstava bo v petek, jutri popoldne.

O P E R A
Četrtek, 6.: zaprti.
Petek, 7.: Modra roža. Red sredo.

V petek bo imel red sredo izjemoma v operi predstava, in sicer se bo uprizorila prikupna slovaška opereta »Modra roža«, ki je imela pri našem občinstvu za voljo dobrega humorja, spretno zapleteno dejanje in vesele, lahkonotne glasbe odličnega uspeha. V glavnih partijah so se zlasti izkazali Ribičeva, Barbičeva, Poličeva, B. Sancin, M. Sancin, Zupan, Anžlovar in Fr. Režija je Zupanova, dirigent R. Simonić.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Sreda, 5.: Ples v maskah. Red B.
Četrtek, 6.: Potovanje v Benetke. Premiera.

Poplave na jugovzhodu

Beograd, 5. jun. p. Po vestih iz vzhodne Srbije so veliki nalivi zadnjih dni povzročili ogromno škodo. Nišava se je znatno dvignila in ponekod preplavila okolice. Banská uprava v Nišu je prejela vesti, po katerih je mnogo krajev pod vodo. Tudi v vrbaski banovini sta Bosna in Usora povzročili mnogo škode po vaseh in na polju.

Poročila iz Bolgarije pravijo, da so nalivi povzročili tam pravo katastrofo. Več železniških prog je razdeljenih, nekaj mostov je porušjenih, prekinjena je predvsem železniška zveza

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslova plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslova. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslova. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Pekovski pomočnik

zanesljiv, dober delavec, ki je zmožen delati pri peči dobi takoj mesto. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14526-1

Več pomočnikov

potrebujem. Borštnar, pleškar, Podmilščakova št. 4. Bežigrad. 14612-1

Natakarica

za boljšo gostilno, večja neka nemščina, dobi stalno mesto. Pogoj: poštenost in dobra izvešanost. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14618-1

Natakarico

čedne zunanosti, simpatično z nekaj kavice, sprejem. Plača po dogovoru. Ponudbe na področju Jutra v Trbovljah pod šifro »Natakarica«. 14628-1

Briv pomočnika

sprejem takoj brivec Papler, Dob pri Domžalah. 14640-1

Dva čevljarica

pomočnika sprejme takoj najno Franc Vogrinc, pred glavno pošto, Selenburgova 7. 14626-1

Kovaškega

pomočnika večje avtomobilske dela in avtomobilske varjenja — sprejem. Nastop takoj. — Josip Kordež, Sušak. 14602-1

Polirja

za visoke stlače sprejem takoj v službo v Ljubljani. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14606-1

Iščem večaka

tesarja za napravo žage v enojnici. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Iščem večaka«. 14594-1

Šoferja

za avtomobil sprejem takoj. Zeljarska ul. 11. 14607-1

Gospodično

iščem s perfektnim znanjem nemščine, po možnosti nemške in slovenske stenografije. Lastnoročne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nastop takoj«. 14609-1

Pouk

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Strojepisni pouk

Večerni tečaj, vpisovanje in pričetek pouka poljubno. Christofor učni zavod, Dobrobranska c. 15. 14616-4

Prodaj

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Angleško sedlo

lahko, kompletno z uzo, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14527-6

Auto, moto

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Wanderer avto

skoraj nov, zaprt, 4 vrata, nova tipa, prevožen 12.000 km, prodam, — zamenjam tudi za težji tovorni. A. Kern, Kranj. 14614-10

Pohištvo

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Pohištvo

novi in že rabljeni, ki ga želimo prodati ali sta mo dasti v shrambo sprejemamo v posebni oddelku v komisiji po darilo po zelo ugodnih pogojih. Kupec je v tem oddelku vedno dovolj za dobro ohranjenost pohištva. Vso reklamo preskrbimo sami. — Spročite nam na do pisnici ali ustno. Prevoz pohištva preskrbimo mi. Ivan Mathian, Ljubljana Tyrseva 12. 19-12

Prodaj

omaro kauč, knjižnice police (kombinirano) sekretar in mizico vse modernograje. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14632-12

Kapital

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Hranilne knjižice

valutne kupujemo stalno po najvišjih cenah in takojšnjem plačilu. RUDOLF ZORE, Ljubljana, Gledališka ul. 12. 14350-16

V najem

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Košnjo

na Galjevičev oddam. Poizve se v hotelu »Soca«, Sv. Petra cesta na dvorcu. 14610-17

Košnjo

na ljubljanskem polju oddam. Poizve se v Linhartovi št. 1. 14634-17

Dragocenosti

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišjih cenah. CERNI, juvelir, Ljubljana, Volfova ulica. 14609-1

Stroji

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Elektromotor

3 do 4 KS 220 voltov istosmerni tok, v brezhibnem stanju kupi M. Šumer, trg., Poljčane. 14639-29

Žaga

venecijanska ali deli za isto se kupijo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Žaga«. 14593-29

Za WEEKEND

kupite najceneje zložljive vrtno fotele, rožaste kretone in klot odeje, primerne zavese v raznih vzorcih pri: SEVER — MARIJIN TRG št. 2. V popravilo vzamemo tudi stare odeje.

Lokomobila

prevozna 35/45 Ks. 20 kurilne površine, 8 atmosf. ugodno naprodaj. RUDOLF ZORE — Ljubljana — Gledališka ulica 12.

Pomlad se budi...

ČUVAJTE SVOJE ZDRAVJE NAJSIGURNIŠA ZAŠČITA

AMERIŠKA GUM. SPECIALITETA (ČITAJ O-KE)

AMERIŠKA GUM. SPECIALITETA (ČITAJ O-KE)

AMERIŠKA GUM. SPECIALITETA (ČITAJ O-KE)

AMERIŠKA GUM. SPECIALITETA (ČITAJ O-KE)

AMERIŠKA GUM. SPECIALITETA (ČITAJ O-KE)

AMERIŠKA GUM. SPECIALITETA (ČITAJ O-KE)

AMERIŠKA GUM. SPECIALITETA (ČITAJ O-KE)

AMERIŠKA GUM. SPECIALITETA (ČITAJ O-KE)

AMERIŠKA GUM. SPECIALITETA (ČITAJ O-KE)

AMERIŠKA GUM. SPECIALITETA (ČITAJ O-KE)

AMERIŠKA GUM. SPECIALITETA (ČITAJ O-KE)

AMERIŠKA GUM. SPECIALITETA (ČITAJ O-KE)

AMERIŠKA GUM. SPECIALITETA (ČITAJ O-KE)

AMERIŠKA GUM. SPECIALITETA (ČITAJ O-KE)

AMERIŠKA GUM. SPECIALITETA (ČITAJ O-KE)

AMERIŠKA GUM. SPECIALITETA (ČITAJ O-KE)

AMERIŠKA GUM. SPECIALITETA (ČITAJ O-KE)

AMERIŠKA GUM. SPECIALITETA (ČITAJ O-KE)

AMERIŠKA GUM. SPECIALITETA (ČITAJ O-KE)

AMERIŠKA GUM. SPECIALITETA (ČITAJ O-KE)

AMERIŠKA GUM. SPECIALITETA (ČITAJ O-KE)

AMERIŠKA GUM. SPECIALITETA (ČITAJ O-KE)

AMERIŠKA GUM. SPECIALITETA (ČITAJ O-KE)

Lokali

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Kdor ima 30.000 din

v gotovini, lahko takoj prevzamemo dobro vpeljeno in dokajšnjo trgovino z mešanim blagom na prometnem kraju z vso zalogo in vsem potrebnim inventarjem ter stalno klijentelo. Ponudbe poslati na ogl. oddelku Jutra pod šifro »Ekstencija zasiguranja«. 14595-19

Lepo trgovino

staro, vpeljeno, v industrijskem kraju, oddam kavice zmožni prodajalci na račun ali podnajem, tudi s koncesijo vred. Za kavico potrebno 20.000, za prevoz ca 70-80.000 din. Odda se v vseh poslovalnicah Jutra. Oglasite se nujno. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14597-19

Skladišče

s šupami, ograjeno ca 80 kv. m v Celju, Kerkova cesta 26, primerno za trgovino s kurivom in za druge vrste, oddam v zakup. — Vprašati na naslov: poštni predal 4. — Sv. Peter v Savinjski dolini. 14598-19

Stanovanje

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Enosob. stanovanje

s kabineto, solčno oddam 1. julija odraslim. — Ogled med 9. in 14. uro. Dolenjska cesta 48. G. 14617-21

Stanovanje

dveh solčnih mansardnih sob s pritlikinami v hiši, pred Rožnika oddam 1. julija solidni stranki. Pot na Rožnik 2. 14633-21

Dvosob. stanovanje

oddam 1. julija za din 420 po možnosti stalne in odrasle osebe. Poizve se gostilna Martinc, Zg. Šiška. 14641-21

Enosob. stanovanje

oddam 1. julija za din 420 po možnosti stalne in odrasle osebe. Poizve se gostilna Martinc, Zg. Šiška. 14641-21

Enosob. stanovanje

v podprilici, oddam. — Privoz 14. 14605-21

Stanovanja

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Zakonca brez otrok

iščeta dvosobno stanovanje s kopalnico in pritlikinami. — Pogoj: bližina tramvaja. Ponudbe s ceno poslati na ogl. odd. »Jutra« pod: »Suho in sončno«. 123456789

Sobo odda

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Opremljeno sobico

oddam 15. t. m. Bleiweisova cesta 46, III., levo. 14619-23

Opremljeno sobo

lepo, zračno, s souporabo kopalnice, even. s hrano takoj oddam gospodu ali dami. Istotam oddam tudi kabinet. Medvedova cesta 5 zgornji zvonec. 14615-23

Prazno sobo

z uporabo kopalnice, oddam. Ogled od 5.30 do 8. zvečer. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14613-23

Malo sobico

novi opremljeno, s kopalnico oddam takoj. Cigaletova 3/II., desno. 14630-23

Sobe išče

Beseda 50 par, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Sobo

v strogem centru s souporabo kopalnice, iščem takoj ali 15. junija. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »H. K.« 14608-23a

Posest

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Posestvo

v bližini Mirne na Dolenjskem po ugodni ceni naprodaj. Poizve se pri Zore, Volčje njive 18. 14535-20

Vilo

enonadstropno, prodam ob Tyrsevi cesti s sadnim vrtom. Stožice 78, Kovč. 14611-20

Posestvo

dobičkanosno poceni prodam. Odlikovano vino in sadje, gozd, vodna moč, grad, 700.000. Posredovalnica »Rapid«, Maribor, Gosposka 28. 14635-20

Štavnica parcela

ob banovinski cesti, 25 minut od mesta Celja, ca 4.500 kv. m naprodaj za din 70.000. Ponudbe na področju Jutra v Celju po značko »70.000«. 14435-20

Hišo z vrtom

enodružinsko, v okolici Ljubljane, poceni prodam. Vižmarje 10 pod klancem. 13969-20

Novo hišo

enonadstropno, davka prosto, prodam na Notranjskem, z lepimi stanovanji ter vodovodom in elektriko po zelo nizki ceni. Hiša se obreštuje po 15% netto. — Potreben kapital din 60.000. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zelo ugodno«. 14596-20

V Brežicah

prodam na glavnem trgu hišo z gostilno in mesarijo traven pripadajoče hleve in vrt. Cena ugodna. Vprašati na »Biser«, izdelovalnica gumbov, Kamnik. 14578-20

Dopisi

Vsaka beseda 2 din; davek 3 din; za dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 20 din.

Buc

Dvignjo pisano in piši posredovalnica. Vredno sem pri Tebi. Kmalu se vidimo. Poljubja T. Buc. 14625-24

Obrt

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Velik damski

krojaški salon dobro vpeljan oddam prvotni, strokovni osebi po zelo ugodnim pogojih. Dopolni na ogl. odd. Jutra pod »Damski saloni«. 14540-30

Informacije

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Psihografolog

Feliks Globočnik v Ljubljani, hotel »Stone«, sprejema od 6. do 12. junija dnevno od 8.—12. in od 13.—21. Dela na strogo znanstveni podlagi. 14576-31

Dražbe

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Dražba posestva

Dne 13. t. m. ob pol 9. uri, v sobi 9 sodišča v Brežicah bo prodana hiša št. 9 v Priščenbregu z gospodarijem, pritlikinami in parcelami. Najmanjši ponudki din 42.589,66 din. Izven tega bo prodanih še pet zemljiških parcel, tri v Priščenbregu ter po ena v Brežicah in Dedi vasi. 14521-32

Živali

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Pes

bet. angleški seter, dolgoč. s črnimi znaki na uhljih, ki ima značko št. 241, se je izgubil. Oditi ga priti nagradi pri dr. Lucmannu, Ljubljana, — G. dišče 4. 14627-27

Vrtno sončnike

izdeluje počeniš od Din 108. Bela Fettmann, ZAGREB, Masarykova 9.

Trstie za strope

parkete, bakulo, strešno lepenko, bitumenjuto, bitumen, lesni cement, katran, karbolneje. JUGOLIT-plošče za predelne stene in izolacijo — in razna sredstva za izoliranje dobite najceneje pri

Jos. R. Puh,

Ljubljana ZALOGA PARKETOV. Gradaška ulica 22 Telefon 2513

Hiša

za din 1.800.000.— Pri Kalemegdanu, v neposredni bližini centra. Nova, na oglu, z modernimi stanovanji po 2 sobi, s predsobo, kuhinjo in kopalnico. Vse ne more biti bolje. Letna renta din 170.000.—. V gotovini 1.200.000 din; ostalo dolg.

Hiša

za din 1.300.000.— V neposredni bližini »Grand hotela«, obrtniški dom. Zelo masivno in bogato zgrajena hiša z odlično rento preko 7% na vloženi kapital. Nova, davka prosta. V gotovini din 1.000.000.—, ostalo dolg.

Hiša

za din 850.000.— V najstrožjem centru Beograda, s prodajalnami in stanovanji, samo 15 hišnih števil oddaljeno od hotela »Balkan«. Edinstvena prilika z odlično rento po 8% na vloženi kapital. Plačljivo po dogovoru.

Wila

za din 360.000.— Izredno lepa v gospodnem delu prestolnice. Ima stanovanje 4 sob, in vse ostalo v modernem komfortu. Gornje hiše prodaja izključno BOVAN BEograd — Knez Mihajlova 5 — palača »Ta-Ta«, telefon 27-978

Razno

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Svoj domek

za počitnice in nedelje z vrtnikom, godiškom in vseh nagradkom si lahko vsak omisli poceni na Dolenjskem. Pišite na ogl. odd. Jutra pod »Kopanje v Krki«. 14534-38

PREMOG

KOKS — DRVA nudi